

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona
VIDEKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 3 korona

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1907.

STAUER JÓZSEF.

Szerda, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlekk: Rejtelmek a hús körül.
Vihar.
Szent-Erzsébet Ünnepe Aradon.
Lakó és házmester.
Csipkék és kalapok.
Holtest a kútnál.
„Valaki azt mondja.”
A trónörökös Klejénön.
Bankó Róza végredelele.
Tárca: Lámpafüst. Írta: Ferke Ágost.

Rejtelmek a hús körül.

Arad, november 19.

A jó Isten, meg a vágóhid igazgatója tudják csak megfejteni ezt a rejtelmes ügyet. Amikor drága a marha: akkor drága a hús. Amikor pedig olcsó a marha: akkor szintén drága a hús. Vagy még drágább. Azért hisszük, hogy a vágóhid igazgatója belát ebbe a csodatitokba, mert ő egy nagyobb misztériumnak is a tudója. A nevezetes próbavágásnál árulta ezt el. Megállapította, hogy amikor egy marhát a város vágat le, akkor a húsáronként négy fillérrel többbe kerül, mint ha ugyanazon emlős állatot a mészárosok szakcsoportjának valamely tiszteletreméltó tagja vágatja le. A derék marhák annyira ragaszkodnak a mészárosokhoz, akik hivatásuknál fogva legtöbbet foglalkoznak velük, hogy halálukban is megakadályozzák a mészárosokkal szemben való hatósági konkurenciát.

A közönség, sajnos, többet olvassa a közmondásokat, mint a lapok gazdasági rovatát, főként pedig az állatvásárokról szóló, gyöngy-betűs kimutatásokat. A köz-

mondásokból azt olvassa: *es kommt sel-tens was Besseres nach*. Ami egyszer drága, az már csak drágább lehet; különösen, ha az a valami hús. A közgazdaság ellenben azt beszéli, hogy aminek az ára fölmege, az le is mehet. Az árák alakulása nem a közmondásoktól függ, hanem az ugynevezett konjunkturától. Hogy ezek a modern boszorkányok micso-dák, talán a laikusok is tudják.

Hát így esett, hogy a szarvasmarhá-nak az utóbbi hónapokban leszállott az ára. Tizenöt, husz, sőt harminc-százalékkal olcsóbb a szarvasmarha, mint azelőtt. Igen természetes oka ennek a pénzdrágaság és a takarmányhiány. A gazda nem vesz marhát, mert nem kap takarmányt; a ke-reskedő nem vesz marhát, mert nem kap pénzt a bankoktól. Megvonták a hitelét. Es úgy a gazda, mint a kereskedő igyek-szik a meglevő marhákon tudni, hogy pénzhez jusson. Amiben nincs kereslet, ellenben nőttön nő a kínálat, annak olcsóbbnak kell lennie. És így sülyedtek a marha-árak.

A világ forog, a viszonyok tótágast állnak, az árák esnek, csupán egy marad rendületlen: a mészárosok és velük együtt a hús ára. Akármennyivel esett a szarvas-marha ára, a hús ma is olyan drága, mint azelőtt. Nem mindenütt. Más váro-sokban, Kassán, Győrött leszállították a húsárakat, csupán Aradon maradtak meg a mészárosok ebben a haszonhajtó kon-zervativizmusban. És ha valaki csodálkozik ezen, sőt föl mer zudulni ellene, hát azt mondják a város gyomrának teljhatalmu urai: ezt nem értik. Ezt nem értik az uj-ságok, nem érti a publikum, nem érti a

bolto, csupán a mészárosok értik. Meg legfőleg a vágóhid igazgatója.

Bizony, nem értjük. Legfőleg egyet értünk. Azt: ha a mészáros olcsóbban veszi a marhát és drágábban adja a húst, mint azelőtt, hát mindenesetre több a haszna. És azt is értjük, hogy ez nin-csen ellenére a mészárosoknak; és hogy ezt az állapotot, ameddig lehet, fönn akarják tartani. A többi azonban nem értjük.

Legfőképen azt nem értjük, hogy a város hatósága nyitott szemmel néz a világba s nem látja, hogy mi történik. Vagy ha látja, a lelkiismeretét nem moz-gatja meg a kötelesség érzése. Külö-nös előttünk, hogy a város a húsdrágasá-got a mészárosok és a publikum lovagias ügyének tekinti s abba nem akar bele-avatkozni, akármilyen természetellenes for-dulatot vesz is az.

Hát a mészáros urak tehetnek, amit akarnak; folytathatják azt a zenei élvezet-et, amelyet eddig megkezdtek, hogy fü-tyülnek a mi véleményünkre s a közönség zugolódására. De a város nem teheti ezt. A városnak ebben az időben, *sürgősebben*, mint valaha, *föl kell állitania a hatósági mészárszékét*. Nem kell hozzá semmi bi-zottságolás, előkészület, tanulmányozás. Az ellen pedig egyenesen tiltakozunk, hogy még egyszer a próbavágás komédiá-jával tegyék bolonddá az egész várost. Ahhoz nem kell próbavágás, hogy meg-állapítsák: amikor egy harmadával olcsób-ban lehet venni a marhát, akkor ugyan-annyival olcsóbban lehet adni a húst. S ha a mészárosok nem hajlandók az ára-kat leszállítani, adjon a város olcsó húst.

Lámpafüst.

Írta: Ferke Ágost.

A közeli toronyóra mély bugással kongott négyet, azután még mélyebb bugással kongott hármat. A nyitott ablakon át behallatszott az eső zugása; más zaj nem zavarta fel a hajnali csöndet.

Lámpából már kifogyott az olaj. Lángja lelohadt s az üvegtütrőn át kormos füst szállt ki kerengve, mely nehéz, fojtó, köhöggető szag gal töltötte meg szobámat. S én télenül, bete-ges fejtöréssel ültem az üres, fehér papírhá-lom előtt, amelyre írni akartam... írni... valami gyászos és csodálatos dolgot, amint a tömeg mulasson... Valami vidám butaságot, amit jól megfizessenek, hogy vehessenek a penzen jószagu cigarettát magamnak és feslő virágot egyetlen Gizymnek. Irni akartam, de nem tud-tam... s most a lámpa már csak alig pis-logott. Még egyet-kettőt lobbant, azután el-aludt.

Eldobtam a tollat és a karosszékekben tőp-rengtem tovább, sokáig. Egyszerre csak hang ütötte meg a fületem. — A saját han-gom volt.

— Cseng a fülem, — gondoltam és ügyet se vetettem a hangra.

... De a hang, a saját hangom, újra megszólalt:

— Irj!

Mögöttem, az ablakon, halvány fényt küldte be a kora reggel a szobába. Az eső zu-gása is megszűnt... S az ijesztő csönd-ben most harmadszor is hallottam a saját han-gomat, ezúttal egészen tisztán és érthetően:

— Irj!...

Egy idegen ember ült velem szemben. Halvány volt. Majdnem kékes színű az arca, mintha fátyol takarta volna el. A szemében semmi tűz. Arcvonásai időnkint szétfolytak, mintha a szél fújt volna rájuk. De azért jól ismertem: én voltam! Ott ültem magammal szemben.

— Mit akarsz? — kérdeztem megret-tenve.

— A halálról diktálni, — felelte.

— Te meghaltál már? — kérdeztem.

— Meghaltam, — mondta — amikor te megszülettél, akkor haltam meg; pedig veled egyszerre születünk.

— Hiszen élsz és beszélsz.

— Csak te látsz engem. De ha meghalsz, mások is fognak látni, ilyen ködfátyolon át, ahogy most te látsz; — mert akkor újra föl-éledek... Irj!

— Nem látok, sötét van.

— Igaz. Azt hittem, már te is olyan vilá-gosan látsz, mint én! Akkor hát nem lehetek a segítségédre.

— Beszélgessünk. Mondd meg nekem, mi lesz a halálunk után?

— A halálotok után: semmi. Hullák lesz-tek és megrágyázzátok a földet.

— S a lélek?

— Lélek nincsen.

— Mi végre vagyunk hát a földön?

— Hogy szaporák legyetek, amíg éltek és megtermékenyítsétek a földet, amikor meg-haltatok.

— Én nem!... Elégítetttem holtteste-met!...

— Nem lesz arra pénzed! Sokba kerül. S te koldus maradsz örökké.

— Akkor mérget iszom... leöntöm ma-gam petróleummal és meggyújtom, hogy porrá égjek.

— S amíg égöl fog a tested: fölmelegited a levegőt. A párák, amelyek belőled kiszállnak, eső alakjában lehullnak majd a földre és a hamu is előbb-utóbb a földbe kerül, hogy táplálékot adjon — talán valami haszontalan kórónak! A sorsodat nem kerülheted el.

— Oh, be kegyetlen vagy!

— Nem én vagyok az, hanem az Isten. Az Isten nagy arató! Buzaszemek vagytok, sze-gény emberek. Egyesürrbe kerül minden! A jó buza és a rossz buza. És még csak meg sem szitálnak benneteket, szegény emberek!

Nagyon jó lesz, ha a tanács a téli nyomorúság küszöbén ezt a kézen fekvő segítséget mielőbb kezébe veszi, a közönség hasznára fordítja; másként igen kegyetlenül megboszulhatja magát a hatóság előkelő közömbössége, vagy az a tulságos szeretet és jóindulat, amelylyel a hatóság a polgárok bérére a mészárosok érdemes öchét kitünteti.

Vihar.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Ma aztán igazán senki sem tudja, hány hét a világ. Annyi kérdés merült föl hirtelen és annyi kérdés változott át hirtelen válsággá, hogy az emberek azt sem tudják, hol áll a fejük.

Mikor ma délelőtt gyülekezni kezdtek a képviselők, a Ház folyosóján csak a következő kérdésekkel ostromolták egymást:

1. Igaz-e, hogy Justh Gyula lemond?
2. Igaz-e, hogy a két alelnök mond le?
3. Igaz-e, hogy a kormány letöri a horvát obstrukciót?

4. Igaz-e, hogy Holló lesz az elnök?
5. Igaz-e, hogy a horvátok leszerelnek?

Bizonyos csak az, hogy Justh Gyula már korán megérkezett a Házba és hozzáfogott az elnöki ügyek elintézéséhez.

Az újságírók persze körülfigyelték:

— Hát mi lesz kegyelmes uram!

Justh megrántotta a vállát:

— Azt bizony én nem tudom, hogy mi lesz. Én csak azt tudom, hogy a házszabályokhoz nem nyulok. Ez, ha ilyet követelnék tőlem, nemcsak az elnökségről mondok le, de még a függetlenségi pártból is kilépek.

— A horvátok béke-akciójáról mi a véleménye, kegyelmes urnak?

— Nem bírom benne. Beszéltem Medakoviccsal, ma is beszélni fogok vele, de nem hinném, hogy a mi pourparléinkból a béke megszülessen. Különben is, én nem vállalkoztam a béke megteremtésére; én csak a parlamenti tandeszközök lehetővé tételének dolgában tárgyalok.

Ilyen pesszimiztikus a hangulat minden-

Dermedten mosolyogtam és bambán csendgett szájamról a régi kérdés, hogy hat akkor celtalan és csunya az élet?

— Celtalan és csunya — mondta a másik és nevetett. — Adósságokat csináltak s ezeket könyörtelenül behajítja rajtuk az őrjöngő föld.

— S a szerelem? — és sirtam.

— Azt az Isten azért adta, hogy könnyen emelkedjünk. Hogy mennél több legyen az ember. Szerettek: emberek születnek; — azután meghalnak. S a föld néhány száz millió év múlva egy nagy, pusztá temető lesz, amelyben több a trágya, mint a termőföld s ezért nem terem meg benne semmi.

— Hazudsz! — üvöltöttem.

Röhögött:

— Hogy ha udnék? Hiszen te beszélsz felőlem!

— Hazudsz! — és fölkaptam a lámpát, és őrjöngve hozzávágtam —

A nagy tükrök, melylyel szemben ültem, csörömpölve hullt darabokra.

... Már ekkor kiút kivirradt. Az első napsugár éppen a Gizym arcképére tűzött: Oly szép volt! Oly szép! ... mint az élet! ... most, hogy szétfoszlott — a lámpafüst.

felé a folyosón. Maguk a horvátok is azt mondták, hogy nem lesz béke.

— Mi ugyanis azt követeljük, — mondotta Popovics Dusán — hogy a kormány távolítsa el Rakodczay bánt. A kormány pedig hallani sem akar erről. Azt mondja, hogy mi tárgyaljunk Rakodczayval. Hát ez lehetetlen. A harc folyik tovább.

Igen, Dusán, a harc folyik tovább. Ahogy tíz óra felé zu ni kezd a folyosó, a zugásból ez a jelszó válik ki:

— Le kell törni a horvátokat!

Ugron Gábor viszi a szót. Hevesen kel ki Justh Gyula ellen.

— Férflakra van szükség, — mondja — nem pedig habozó babókra. A magyar parlament nem állhat meg olyan akadály előtt, mint amilyen ez a horvát népség. Kiméltlenül el kell tiporni őket.

Különösen a néppárt helyesel Ugronnak. A néppártiak nem tudják megbocsátani Justhnak, hogy a polgári házasság championja volt ... no meg azt, hogy tegnap lekergette az elnöki székről Rakovszky Istvánt.

De a függetlenségi párt hangulata is Justh ellen fordul. Mint egy ember hangoztatja, hogy *erélyes férfira* van most szükség.

— Ugye, olyanra, mint Perczel volt! — gunyolódott Lengyel Zoltán.

Erre ez a válasz érkezik:

— A nemzet akaratának érvényesülnie kell!

Az izgalom percről-percre nő a folyosón. Kiabálnak, lármáznak a képviselők.

Mikor Holló Lajos a Házba érkezik, néhány köréje csoportosulnak és azt kiáltják:

— Éljen az új elnök!

Az *erélyesek* ugyanis Justh helyébe Holló Lajost emlegetik elnöknek. Holló energikus ember, ki el tud bánni a horvátokkal.

Sokan biztosra veszik, hogy Holló már jövő héten bevonul az elnöki szobába.

Minden negyedórán új színek, új változatok. Háromnegyed tíz órakor Justh Gyulával az elnöki szobába vonulnak Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc miniszter, Rakovszky és Návay alelnökök. A tandeszközök sokáig tart s ez okon kéri az ülés megnyitása.

A folyosón pedig csaknem bizonyossággal hirdetik, hogy Justh többé nem elnököl. De ez tévedés. Az ülés kezdéén Justh Gyula foglalja el az elnöki széket: megállították a formulát ...

Maga az ülés unalmas, száraz obstrukció. Részletes tudósításunk:

Justh Gyula elnököl az ülésen, amely teljes unalom közepette, kevés képviselő jelenlétében kezdődik. A jegyzőkönyv bitélesítése után folytatják az autóm vámtarifa tárgyalását.

Popovics Dusán horvátul beszél a negyedik szakasz ellen.

Budiszavjevics Buda személyes kérdésben magyarul szólal föl, helyesebben felolvas néhány sort, utalozván Hódgy Gyulának ama kijelentése ellen, miszt ha ők, a horvátok, Belgrádba járnának konpirálni.

Mazuranics Brucszláv, Lorkovics Iván, Tusán Gergely beszének ezután, mindannyian horvátul, a java lal ellen.

Elnök figyelemzeti Tusánt, hogy maradjon a tárgynál.

A baloldali tapsol és helyesel, Tusán rövidesen befejezi beszédét.

Lukinics Ödön következik utána.

Supilo Ferenc beszél ezután.

Beszéde után az elnök uó agosan rendre-utastja.

— Helyes!

— Ki kell utastani! — kiáltják a baloldalon.

Szokolov Tamás: Ezt már nem lehet tűrni.

Különösebb incidens nélkül beszélnek Brlic, Vatroslav, Modrusán Gusztáv, Pribicevics Szvetozár, Zagorác István.

Babics Gyalszky Ljuba beszél szintén horvátul a javaslat ellen. A terem egyre néptelenebb, de a horvát obstrukció szünet nélkül tart tovább.

Zagorác István után

Babics Gyalszky Ljuba beszél.

A baloldali türelmetlensége nőttön-nőtt. Zajos közbekiáltások hangoztak el:

— Hallgasson! Üljön le! Ki vele! Kiket akar meggyőzni? Meddig tűrjük még ezt? Mikor lesz vége a komédiának?

Elnök több ízben esenget és kijelenti, hogy a zajongókat névszerint fogja megnevezni, de mindez nem használ, a zaj folytatódik.

Visontai Soma: Ezt nem lehet eltűrni.

Elnök figyelemzeti Visontait, hogy maradjon csendben.

Visontai Soma (a padot verve): Nem vagyunk gyerekek, hogy így dirigáljanak bennünket!

Elnök Visontait *rendreutasítja*. (Nagy zaj baloldalon.)

Elnök Hoffmann Ottót *rendreutasítja*.

A baloldali Hoffmann Ottót tüntetően éljenzi.

Krasojevics Vazul folytonos nagy zajban horvátul beszél.

Felkiáltások: Vén komédiás! Elég volt! Vagy Magyarország ez, vagy nem! Dönteni kell! Vagy tudunk valamit csinálni, vagy mondjanak le!

Justh Gyula elnök a fűlsiketiő zajban nyugodtan és mozdulatlanul ül helyén, a csergőtyűnöz nyul. A baloldali tüntetése láthatóan az elnök ellen irányul. Folyton több és több képviselő tödül az ülésterembe s a láрма meg-ujul.

Holtz Pál a zajongók közé megy és csitítani igyekszik őket, de nem hallgattak rá.

— Mindig azt mondjátok, hogy holnap! Meddig várjuk még, felelték neki többen.

Krasojevics nagynehezen befejezte beszédét.

Roics Milan horvátul beszél. A baloldali őrjási zajban tör ki.

— Ez záratta be a magyar iskolákat!

Batthyány Tivadar gróf és Hoffmann Ottó öklükkel verdesik a padot és egyre azt kiáltottak:

— Magyarul! Magyarul!

Eber Antal: Ez az a gazember!

Thoroczky Viktor báró: Vegyük vissza a szlovéniai megyeket.

Roics a nagy viharban folytatja beszédét. A köbekiáltások állandóan megismétlődnek.

Lányi Mór: Ez a legverzedelmesebb ember!

Thoroczky Viktor báró: Mit szólnak ezekhez a dolgokhoz az alkotmánypárt?

Felkiáltások (Roics felé): Üljön le! Elég volt! Nem hallgatunk tovább!

Roics végre befejezi beszédét.

A horvátok megtapsolják. Erre újabb láрма tört ki.

Eber Antal: *Szemtelen gazbanda!* Eitűrjük ezt a komédiát?

Novoszel Mátyás horvátul beszél.

Olay Lajos: Nincs a világon parlament, amely ezt eltűrni!

Egry Béla, Batthyány Tivadar gróf, Eber Antal, Hoffmann Ottó és mások harsányan kiáltják:

— Elég volt! Üljön le!

Elnök figyelemzeti Novoszelt, hogy maradjon a tárgynál. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Novoszel tovább beszél.

E közben Rakovszky István és Návay Lajos felmentek az elnöki emelvényre és heves gesztikulálá ok között élénken beszélgetnek az elnökkel.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Grahovac Mirkó, Banjanin János, Budisavlyevics Buda rövid felszólalásuk után a vita alatt levő tarifajavaslat negyedik szakaszát elfogadják.

Néhány horvát nyelvű felszólalás után ugyancsak elfogadták az ötödik és hatodik szakaszt is.

Ezután az ülés 3 órakor véget ért.

Szent-Erzsébet ünnepe Aradon.

A minoriták védőasszonya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Lélekemelő ünnepélyek keretében ülték meg Aradon is a boldog emlékeztető szent királyfeleynak: magyarországi Szent-Erzsébetnek emlékét, születésének hátszázados évfordulója alkalmából.

Az Erzsébet-ünnepségek három napra terjedtek ki. A minoriták templomában vaséora nagy számban gyűltek össze a hívek, hogy meghallgassák az első jubileumi prédikációt és a zenés litániát. Az ünnep kezdetét a harangok megkondulása jelezte. A szentbeszédet *Kubica* Inre hitoktató mondta Szent-Erzsébet életéről. A magas szárnyalású beszédben gyönyörűen jellemezte az Árpád-házi Szent-Erzsébet asszonyt, aki mint gyenge nő mintaképpül szolgálatot az erős férfienek is. Egyik legfőbb erénye a keresztény alázatosság volt. Igaz Krisztusi erénnyel mindenét odaadta a szegényeknek. Irgalmas cselekedeteit egyre gyakorolta. Sorra látogatta és gyógyította a betegeket és emellett igazi keresztényi szeretettel csüggött férjén. Számos legenda fonja körül az Árpád-házi Szent-Erzsébet asszony dicsőséges alakját, amely megiblette a világ legnagyobb művészeit. A gyönyörű szentbeszéd után ünnepi nagymise volt. A hátfői szentbeszédet *Fehér* Alfréd hittanár mondta Szent-Erzsébet élete kapcsán a jótékonyaságról. *Kovács* Bernardin segédlelkész a nők családi és társadalmi híva ásáról tartott magas szárnyalású beszédet.

A főistentisztelet ma délelőtt volt. Az istentiszteleten, amely délelőtt tíz órakor kezdődött, megjelentek a város részéről *Varjassy* Lajos polgármester, *Lőcs* Rózsó gazdasági tanácsos, *Green* Nándor főkapitány, *Virág* Lajos főmérnök, *Vannay* Gyula pénzügyi tanácsnok, *Csikó* Károly árvaszéki ülnök és többen. A szent misét *Lakatos* Ottó házfőnök szolgáltatta fényes segédlettel.

Az ünnepi szentbeszédet *Kovács* Bernardin segédlelkész mondta. A beszédben röviden vázolta a minorita rend történetét attól az időtől kezdve, amikor II. Endre, Szent-Erzsébet anyja a rendnek az első kolostort építtette. Szép szavakban ecsetelte a rendnek a lelki pásztorokodás, a tanítás és a nevelés terén teljesített szolgálatait. Emután az énekkar *Müller* József és *Weichart* Auróra vezetésével elénekelte a *Graduavera* című egyházi éneket. A szent mise végén Szent-Erzsébet emlékére a begyűlt alamlisznapénekből kenyeret osztottak szét.

Öt órakor ünnepélyes Te Deummal fejezték be a Szent-Erzsébet ünnepségeket.

A délelőtti főistentisztelet után az aradi középiskolákban sikerült ünnepélyek voltak. A felső kereskedelmi iskolában *Szigeti* Árpád hatásosan szavalt *Csécsei* Imréné Erzsébet című gyönyörű költeményét. Az ünnepi beszédet *Varga* Inre mondotta. Az ünnepség a Himnusz elénekklésével ért véget. A főreáliskolában *Szabó* Ernő dr. mondott ünnepi szószoklatot. Az ünnepséget itt is a Himnusz elénekklésével zárták be. A főgimnáziumban a diákok énekkara elénekelte *Unger* Mór aradi zenetanár *Erzsébet* gyászdalát, majd pedig Nagy István tartott Szent-Erzsébetről magas szárnyalású beszédet. A polgári fiúiskola délután tartotta az emlék-ünnepélyt a városháza nagytermében. Ugyanitt folyt le tegnap délután a polgári leányiskola Szent-Erzsébet ünnepélye is.

Csipkék és kalapok.

(Párisi divatlevel.)

Páris, november 16.

Már gyakrabban ráutaltunk az ezidei kalapdivatra; a kalapok óriási terjedelmére s a diszek és színek összeállítására, ami mind a XVIII. századnak elejére emlékeztet. De arra az időre emlékeztet a fátyol s az éssarp is. A habos, könnyű szövetek megint körül lengi festői módon hölgyeink fejét és vállát. Van úgy, hogy csak a kalap, no meg az arc szépségének a növelésére szolgál, vagy pedig komolyabb célja van, mint például vasuton, kocsin vagy automobilon, amikor jó erősen lekötik.

Ebből az alkalomból ráutaltunk arra, mily furcsa az, amikor világos nappal és csöndes időben némely hölgy olyan fátyoldiszzal sétál az utcán, mintha automobilon ülne. Nagy szélben még megjárja, de így éppen semmi értelme nincs s csak annak a gyanúnak tesz ki magukat, akik mégis így viselkednek, hogy nem tudják, mit mikor és hogyan kell viselni.

Az ampir idők csipkeéssarpja is bevonult a béli termekbe és örülünk, hogy ez a divat visszatért, mert nagyon bájos viselet s a legegyszerűbb ruha is díszesebbé válik az ilyen csipkés átvető által.

Am hogy visszatérjünk a kalapokra. Nagyon szép és díszes kalapokat láttunk újabban. Az egyik sötétzöld kalapon szürke tafotaszalag, egy pár nagy barna rózsza és bársonyszalag volt dísznek alkalmazva; egy sötétszürke bársonykalapon lila bársony folyondár meg egy fehér paradicsommadár volt a dísz. Legérdekesebb volt a sötétkék bársonykalap morderébarna ataszbeléssel, kekisárga ószilombbal és óriási barna-zöld meg kékzöld tafotarózsákkal. Megjegyzendő, hogy hajdanában, amikor még külön divatok volt, az ilyen kalapokat mind idősebb hölgyek viselték.

A ruhákban, szövetekben, a kockákban és csikokban mind ismétlődnek ezek a színösszeállítások, de legnagyobb szerep jut ebben is a fekete-fehérnek.

A kalapokon legjobban az juttatja érvényre az új téli színek összeállítását, hogy a hatást mindenféle szövetekkel növelik. Együvé alkalmazzák például a bársonyt glazétatáttal, ezt viszont halvány kínai kreppel és nagyon fényes atlaszal. És milyen leírhatatlanul szép szalagokat teremtett meg ez a divat! Mindegyik olyan, mintha három-négy, sőt ötféle szalagból lenne összeállítva. A széles plüss szegély szinte kötelező. Atlasz könnyű tafóttal váltakozik, meg moaréval, pannbársonnyal és szalagszerű aranyesikkel.

Ez új szalagok közül mégis a legszebbek a kínai módra festettek, bársony brokátreliefesek; valóságos művészi élvezetet nyújt, ha nagy tömegben van előttünk az ilyen szalag. De természetesen nem csak kalapdísznek és övnek alkalmazzák, hanem ezek képezik a legújabb bluzanyagot és a fehér csipkebluz, mely színes szalaggal díszes akár zeke- vagy felsőujjformában, a legnagyobb újdonság; a délutáni és esti teának, meg a színháznak.

Nagyon szépek a most divatos hosszú felsőkabátok, melyek mindig csipkebluzokhoz vannak szánva és teljesen különböznek az utóbbi évek kissé nehézkes szakettjeitől, redöntöjtöitől. Csak hogy a kabátoknak könnyűnek és kifogástalan szabásuknak kell lenniük. Bélése nincs s a helyenkint könnyedén berakott derékrészek kecses redőzetben a különös újrészbe mennek át, melyek gyakran az új peplunujjban bőven és egy pár grolóval megnehezítve hullnak a második szűkebb és hosszú ujjra, mely lehet a többi anyagnál egy árnyalattal világosabb vagy sötétebb. Egy pár művészi kivitelű éregomb tartja össze ezeket a kecses redőzetű fel-

sőket, melyeken néha van bársonygallér, sujtás, vagy egy kevés zsinóros himzés is.

Ez is inkább a régi divathoz hasonlít és éppenséggel sem mondható valami új kieszelésnek. Legfőképpen, hogy ha a száz év alatt finomult ízlés egy kicsit módosított rajta.

Lakó és házmester.

Költözködés pofozkodással.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Kinek nem volt még összetűzése a házmesterrel? Nem hiába hívják Cerberusznak a ház a zsarnokát, kitől lakó és cseléd, koldus és verki egyaránt retteg. Cerberusz volt a görög mitológia szerint a pokol őrzőkuttyója. De a házmestert valószínűleg nem azért nevezik Cerberusznak, mert őriz a házat, hanem valószínűleg azért, mert a ház, melyet ő őriz, valóságos pokollá válik a benne lakókra. A házmester felpofozza vagy megcsipkedí a cselédlányokat, aszerint, amint szemrevalók, vagy sem, vagy aszerint, amint télen, ha fát vagy szénát hoznak fel a pincéből és neki is kiadják az őt illető részt, mire mint házmester s mint a házban szolgáló cselédak barátja igényt tarthat. Mert arról a lányról, ki róla nem feledkezik meg, ő sem feledkezik meg. Ahhoz éjjel bebo csájtja a szeretőjét vagy azt kibocsájtja éjjel a szeretőjéhez. Ha pedig az uraság elkergeti valami miatt, akkor az új szolgálat folyton folyvást szekirozza, s az uraság előtt pedig folyton jajgat, hogy be más lány volt a Julcsa, a Marcsa, vagy ahogy éppen hívták az ő védencét. A lakók is iparkodnak vele lehetőleg jó lábon állni. A „házmester“ mellől sohasem felejtik el az „ur“ megszólítást. És éjjeli előtt is tíz krajcár kapupénzt fizetnek, csak hogy a házmester ur jó szemmel nézzen rájuk. Mert könnyen megeshetik, hogy ezt vagy azt besugja a háziurnak és jön a felmondás, ami óriási hurcolkodási költségeket von maga után. Hja, ha nem volnának hurcolkodási költségek, akkor az emberek talán minden hónapban máshol bérelnének lakást. Azután a házmester más tekintetben is gyakran nagyfontosságú személy, s ha a lakó jóban van vele, akkor megteszi azt a szívességet, hogy vár egy-két napig, amíg össze kuporgatják a lakbért.

Kurzer Bertalan fogtechnikus is szeretett volna mindenben a házmestere kedvében járni, de nem volt rá alkalma, mert mindjárt a beköltözés napján, szeptember 12-én össze tűzött vele. Amikor ugyanis *Kurzer* elfoglalta lakását, betoppant a szobájába *Fischer* Adolf házmester és diktatori hangon rivalit rá *Kurzer* fogtechnikusra:

— Ki innen!

A fogtechnikus elámult:

— Ez az én lakásom!

— Ki innen, ha mondom! — ordította a házmester s hogy nagyobb foganatja legyen a szavának, felkapott egy széket, hogy azt *Kurzer*hez hozzá vágja.

De *Kurzer* se volt rest: odaugrott a házmesterhez, kikapta kezéből a széket és kétszer úgy pofon ütötte, hogy *Fischer* nyolc napig nyomta az ágyát. A felpofozott házmester erre természetesen jogorvoslást keresett és *Kurzer* fogtechnikus ellen becsületsértési pert indított, kérve megbüntetését könnyű testi sértés miatt is.

A járásbíró *felmentette a fogtechnikust*, mert igazoltnak látta, hogy *Fischer*, a házmester, jogtalanul hatolt be lakásába, s hogy ő kezdte a veszekedést, melynek folyamán *Kurzer* övédelemből pofozta fel. Ezt az ítéletet ma a fellebbviteli bíróság is helybenhagyta.

Holttest a kútban.

Büntény, vagy baleset?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Egy rejtélyes ügy foglalkoztatja most az aradi rendőrséget. Ma reggel egy kútban egy női hullát találtak, amelyről nem tudják megállapítani, hogy miképpen került oda. Lehet, hogy a holtan talált asszony büntény áldozata lett, nincs kizárva azonban az sem, hogy halálát a saját vigyázatlansága okozta. A rendőrség erélyesen nyomoz a titokzatos ügyben, amelynek főbb részletei felderítésre várnak. A vizsgálatot természetesen nagyban megnehezíti az a körülmény, hogy az esetnek szemtanúja nem volt, de bizonyosra vehető, hogy a vizsgálat tisztázni fogja az ügy összes részleteit.

A rejtélyes esetről alábbi tudósításunk szól:

Ma reggel a Magyar utca 15-ik számú ház kútjában Kovács János egy női hullára akadt. Kovács vizet akart meríteni és ekközben benézett a kútba, ahol borzadva pillantotta meg a kút falának támaszkodó testet. Kovács felverte a ház még alvó lakóit, akiknek segítségével kiemelte a kútban levő testet. A halottban Sandru Imrénét, egy napszámos feleségét ismerték fel, de hogy miképpen került a kútba, azt nem tudták. Nyomban értesítették a gáji rendőrkapitányságot, ahonnan Rdmer István alkapitány és Mészáros Gábor orvos kimentek a magyar-utcai házba. A hatósági orvos megvizsgálván a nőt, megállapította, hogy testén külérőszak nyomai nem találhatók. Ám nincs kizárva, sőt valószínűnek látszik, hogy az asszony *büntény áldozata lett*. Van ugyan egy másik eshetőség is, amely amellel szól, hogy az asszony a saját vigyázatlanságából esett a kútba. Sandruné ugyanis tegnap este disznótörőn alaposan bepálinkázott és eltűnt. Lehet, hogy részegfővel vizet akart meríteni és ekközben esett a kútba. Azt határozottan megállapította a vizsgálat, hogy öngyilkosságról nem lehet szó, mert az asszonynak nem volt semmi oka arra, hogy megváltjon az élet-től. Férjével évek óta boldog, zavartalan házasságot élt.

A rendőrség több tanút hallgatott ki, akik azonban nem tudták megadni a kellő felvilágosítást. A rendőrség mindazonáltal reméli, hogy holnapig tisztázni fogja a rejtélyes ügyet. Tekintettel arra, hogy a halál körülményei nem voltak megállapíthatók, az ügyészség elrendelte a *holttest felboncolását*.

A Fregoli tündérje.

Nő, mint rablóvezér.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Szeptember hónapban igen érdekes rablási eset történt a fővárosban. Egy Klein Janka nevű leány vezérlete alatt megtámadták és kirabolták Kusche Frigyes nyerges mestert. Az érdekes eset így folyt le:

Kusche Frigyes nyerges szeptember 7-én éjjel betért a Hunyady- és Stáció utca sarkán lévő Fregoli kávéházba. Alig, hogy belépett, egy nő került melléje, aki mindenáron ismeretséget akart kötni vele. Amikor úgy két óra tájban Kusche elhagyta a kávéházat, a nő is hozzá szegődött s együtt indultak utnak. Amint a Futó utcában haladva a Nap-utcahoz közeltek, egyszerre négy öt férfi vette körül őket. Az egyik dühösen, szinte kiabálva rátámadt Kuscherára:

— Mit akar maga az én feleségemmel?

— Én... én... semmit, — dadogott ijedten a nyerges.

Erre egyszerre rárohant valamennyi. Elöl-ről, hátulról lökdösni kezdték, majd botot rántottak és úgy ütötték, mint a répát. A nő is ütötte.

A szerencsétlen ember a földre bukott. Ekkor elvették tőle pénztárcáját, amelyben egy huszkoronás papírpénz, három darab tízkoronás arany és két korona aprópénz volt. Azután elvették még az óráját is, ruháját teljesen szétszakították.

Kusche Frigyes látva, hogy kifosztják, rendőrré kiabált, mire a tettesek szétfutottak. Az elősiető rendőr az egyik tettest, László Béla ügynököt elfogta, másnap kézre került Klein Janka is.

Vallomástól kitűnt, hogy ebben az esetben egy előre tervezett és minden ízében előkészített és gondosan végrehajtott rablómerényletről van szó, amelybe a terheltek valamennyien be voltak avatva és a bűnös uton szerzett pénzt együttesen is dorbézolták el. A kávéházban este egy fillérjük sem volt s hitelbe vacsoráztak, éjjel után azonban 82 koronás cecet fizettek. Klein Jankának az volt a feladata, hogy kipuhatolja, van-e a nyergesnek pénze, továbbá, hogy leltassa és hazakisérje.

A vádlottak a következők: Klein Janka 17 éves takarítónő, László Béla ügynök, Mágel József faszobrász, Ujvári Ferenc lakatossegéd, Szoház Sándor szabósegéd, Imrich Károly kintornás, Huszka László kintorna kísérő, Bodó Ferenc asztalossegéd, Klímáczek Gusztáv asztalos és Ungár Elemér magánhivatalnok. Valamennyien rablás büntetével vannak vádolva.

A tárgyalás folyik, ítélet csak holnap várható.

A trónörökös Kisjenőn.

Nyolc napig magyar földön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Magyarország leendő királya, Ferenc Ferdinánd trónörökös a közel jövőben hosszabb tartózkodásra Aradmegyébe érkezik, hogy részt vegyen a József főherceg kisjenői uradalman tartandó udvari vadászatban. A trónörökösnek ebben az évben ez a második látogatása. Tavasszal inkognitóban járt itt s udvari vadásznak öltözve járta be az erdőket. Mezőhegyesen azonban ráismertek s noha a félhivatalos cáfolatok özöne igyekezett letagadni a titkos látogatást, mégis kiderült, hogy tényleg a trónörökös volt az, aki a magyarok közé csak inkognitóban akart jönni — valószínűleg megkülönböztetett szeretete jeléül.

December kilencedikén kezdődnek Kisjenőn az udvari vadászatok, amelyek nyolc napig fognak tartani. József főherceg rendes vadásztársaságán kívül a királyi család több tagja is részt vesz a vadászatban, amelynek legfőbb jelentőségét mégis az fogja megadni, hogy Ferenc Ferdinánd több napig lesz a kisjenői kastély vendége, amíg a vadászatok tartanak. Ezuttal nem inkognitóban jön a trónörökös, hanem teljes kíséretével, s valószínű, hogy Kisjenő lakossága nagyobb ünnepséggel fogja fogadni az ország leendő királyát.

Ferenc Ferdinándon kívül Kisjenőre érkezik december 9-ikén a bajor királyi ház egyik tagja is.

A vadászatot megelőző rendelkezések

megtétel céljából e hó 21-én lejön Kisjenőre József főherceg, aki azonban csak egy napig marad ott, mivel másnap, pénteken részt vesz a Békés-Gyulán tartandó katonai szemlén.

Kokas József kir. tanácsos, a főherceg kisjenői jószágkormányzója máris széleskörű intézkedéseket tett arra nézve, hogy a december elején érkező magas vendégeknek méltó fogadásban lehessen részüik.

„Valaki azt mondja.”

*

Az „Aradi Közlöny” szerkesztőségébe ma egy fura levél érkezett, amelynek tartalma szóról-szóra (a helyesírási hibákkal együtt) itt következik:

„A legőszintébb részvétellel értesítem önöket hogy egy aradi uri asszonyt majdnem végzetes haláleset ért. Kedden ma délelőtt 1/4 ed 10 órakor X. bórkereskedő ur felesége egy szép fiatal asszonyka véletlenül meg lötte magát de gyors orvosi segély megmentette, most súlyos betegen fekszik lakásán hol féltő gonddal ápolják. Van egy valaki, aki azt beszéli, hogy valami családi kellemetlenség miatt történt és nem véletlenség áldozata lett volna mivel soha nem értik meg egymást férjével. Az egész város tudja. Minden lap közölni fogja. Legközelebb referá'ok javulásáról.”

Névaldírás.

Az „Aradi Közlöny” a hírlapírói lelkiismeretesség szemelőtt tartásával utána járt annak, hogy a levél adatai mennyiben felelnek meg a valóságnak és rájött arra, hogy a levél merő koholmány, rosszakaratu rágalom.

Szóval megismerkedtünk a névtelen levél egy újabb válfajával: a névtelen levéllel, melynek végén az ismert jelzők (egy jóakaró, egy barát stb.) helyett név is szerepel. Ebből azt látjuk, hogy a teljes névtelenség kezd elveszteni presztizsét s ezért fordul a ravasz levélíró holmi álnevekhez, hogy levelének annál nagyobb valószínűséget kölcsönözzön.

*

Egyszerű levelezőlap, sárgás papíráján kuszavonású sorok:

„Valaki azt mondja, hogy valakivel ez és ez történt meg, így és így...”

A rosszakarattól, hazug rágalomtól gőzölő betűk mögött sunyin meghúzódó „Valaki” így gondolkezik:

— Baj, nem hiszem, hogy érien! Megpróbálom! Hátha sikerül?

És megzavarja, esetleg tönkretesz egy — neki valami okból antipatikus — család, vagy egyén boldogságát. Borsót tör, boszuságot, kellemetlenséget okoz egy — otromba plotyának felülő — jóhiszemű újságnak. És ha a mag el van vetve, ha a botrány fejlődőben van, visszavonul és egy homályos szegletből lesi az áskálódásának eredményét.

Ez a névtelen levelek rendes belső története. A külső események igen változatosak; sokszor megesik, hogy egy állás elvesztésnek, párbajnak, válópörnek az indító oka valami anonim levél.

Írás, amely beszél, rágalmaz, gyanút lelhel szerteszét és amelyért senki sem felel. Veszedelemes fegyver, mindenkre lecsaphat és nem lehet kérdőre vonni senkit, mert a megszáradt tinta, a lehengerelt papír nem beszél, nem árul el titkokat. És ha valami szerencsés véletlen nem játszik belé az eseményekbe, a megrágalmazott nő, férfi vagy intézmény elégtétel nélkül, örökös gyanútól körülveve — valami kínos feszültségben — marad mindég, mert a rágalom pusztítása, mint a savó, kiörléssel és egy kínos lázslat elcsúszására rövid az emberi élet.

Olcsóbb a vágómarha.

A mészárosok nem veszik észre.

Hatósági mészárszéket!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Az az általános drágaság, amely egy évvel ezelőtt a nyomasztó gazdasági viszonyok folytán az élelmi cikkek és egyéb szükségletek terén országszerte észlelhető volt, a marha árának emelkedésében is éreztette hatását. Ez a minden téren észlelhető drágaság volt fő oka annak, hogy a vágómarha ára körülbelül 20 százalékkal felszökött, aminek következtében a marhahús ára is emelkedett. Az áremelkedés akkor indokolt volt, mert a mészárosok nem adhatták beszerzési áron alul a marhahúst. S bár a fogyasztó közönség erősen zugolódott a magasabb árak miatt, amelynek nyomasztó súlyát ugyyszólván naponta érezte, az áremelkedés ellen jogos kifogást nem lehetett tenni.

Ma azonban a viszonyok megváltoztak. Az országszerte észlelhető takarmányhiány és a pénzügyi depresszió a marha árának csökkenését eredményezte. Aki a falusi kigazda helyzetét ismeri, jól tudja, hogy a kigazda, ha a takarmány megdrágul, siet tudadni állat-állományán, mert nem képes azt a takarmány árának emelkedése következtében élelmezni. Viszont azonban a nagybirtokosok, a cukor és sörgyárak ugyancsak a takarmány megdrágulása miatt nem veszik a falusi gazdálkodótól a marhát, mert nekik nem hoz nyereséget a hizlalás. A kínálat emelkedése áll tehát szemben a kereslet csökkenésével, ami természetesen árnyatlást idéz elő.

Ez az árnyatlás most a fenti okokból bekövetkezett a marha ára — a különféle minőségűek átlagárát véve alapul — mintegy 20—25 százalékkal leszállt. Ennek egészséges viszonyok közt az volna a következménye, hogy a mészáros a kisebb beszerzési ár folytán a marhahúst olcsóbban mérje és árulja a fogyasztó közönségnek. De a mészárosok, mintha tudomással sem bírnának erről az árnyatlásról, a húst ugyanolyan magas árban adják el továbbra is, mint aminő árban azt eddig árusították.

A legnagyobb mértékben indokolatlan és igazságtalan dolog tehát a közönség ezen kizsákmányolása, annyival inkább, mert a marhahús árnyatlásával szemben a marhabőr ára feljebb szállt, a mészárosnak tehát ezzel amúgy is több a nyeresége.

A marha árának csökkenése dolgában néhány kiváló szakember a következő, teljesen egybehangzó nyilatkozatot tette tudósítónk előtt:

— Az árnyatlás oka pusztán két körülmény: a takarmányhiány és a mai pénzügyi viszonyok. Ma a paraszt, akinek a tél beálltával élelemre van szüksége és a takarékpénztáraknak is tartozik, egyéb értékes dolga hiányában a marháján siet tudadni, hogy élelmet vásárolhasson és tartozása esedékes részleteit lefizethesse. Mivel azonban a takarmányneműk ára felszökkent, a nagyban gazdálkodók nem veszik tőlük a marhát, mert nem kecsegteti őket haszonnal a hizlalás. Csak a mé-

száros vásárol, mert neki mindig szüksége van a marhahúsra s ő a gyenge kereslet következtében jóval olcsóbban jut vágómarhához.

Mondhatni, hogy a silányabb fajta marhát 25—30 százalékkal, az elsőrendű minőségűt 12—15 százalékkal olcsóbban kapja a mészáros. Az Aradon fogyasztásra kerülő marha húsát tehát ennek megfelelően kisebb áron kellene áruba bocsátania.

A mészárosok ezzel szemben azt mondják, hogy a marha ára csak jelentéktelenül szállt alá s néhány fillér különbözetért nem akarják a fogyasztó közönséget a folytonos árhullámnak kiténni, mert rövid idő múlva a marha ára ismét felszáll oda, ahol eddig volt.

Ez azonban csak üres kifogás, mert ha tavasszal a marha ára tényleg magasabb lenne is, a fogyasztók addig is élvezhetnék a húst olcsóbb beszerzési áron.

Mindezekből pedig az következik, hogy itt az ideje a hatóság közbelépésének. Másfél évvel ezelőtt nem volt időszerű a próbavágatás eszméje, mert éppen akkor a marha ára emelkedést mutatott. Ma azonban itt a legjobb alkalom, hogy hatósági mészárszékek felállításával legyen megvédve a város közönségének érdeke.

Gyilkos férj.

A veszekedés vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A családi viszálykodás, a házsártosság szomorú végű tragédiája az, amiről fődeáki tudósítónk értesít.

Buza István földéaki lakos már több év óta nős Dombi Rozáliával. A házasság kezdetől fogva nem a legboldogabb volt. Kisebbség nagyobb tüszurkálások egymást érték a házaspár között.

Ezek az apró csetepaték az évek növekedésével arányosan szaporodtak, míg valóságos pokollá tették a házasságot a házastársak között. Nem nagy idő kellett hozzá, hogy a tragédia bekövetkezzék. A férj még jelenleg alig 45 éves, az asszony pedig alig 40 volt, mikor a tragédia az asszony halálát okozta.

Ezelőtt egy héttel történt a végzetes csatlád perpatvar.

Az asszony valamivel harciasabb hangulatban kezdett az urával tárgyalni, mint egyébként szokta. Szó szót követett. Majd előkerült a sarokból a bunkósbot is. A férjúrám vette elő s azzal lesújtott az asszony fejére.

Egy pillanat alatt elnémult az előbb még elég magas hangú asszonyi száj. A férj megijedt és ágyba vonzolta a megnémult asszonyt, akiről első pillanatban azt hitte, hogy meghalt.

Rövid idő múlva azonban életjelt adott magáról. Szólni nem bírt, csak jelekkel tudatta, hogy még él. Egy héttig volt ily állapotban. Tegnap meghalt. A hatóság előtt gyanusnak tűnt fel az életerős asszony halála s ezt bejelentette a kir. járásbírósnak, amely megindította a vizsgálatot.

Ma délelőtt Curry Rikárd kir. aljásbíró Paku Imre dr. és Molitörisz Kálmán orvosokkal felboncoltatta a hullát. A megejtett orvosrendőri boncolás alkalmával kitűnt, hogy az asszony halálát a bunkósbottól eredt ütés okozta, amely a halántékra csapott le. A gyilkos férjet letartóztatták és a makói járásbírósnak börtönébe szállították.

Az udvarias gróf.

A mészárosok nyomán.

Arad, november 19.

Az aradi mészárosok, amint az ma kiderült, a világ legtapintatosabb emberei. Valószínű, hogy legközelebb megalakul a *Huscsarnokok Udvariassági Asztaltársasága* is, amelyben minden tagnak elsőrendű kötelessége lesz, hogy újabb húsáremelési módokat találjon ki a tapintat és udvariasság szem előtt tartásával. A mészárosok tudniillik kijelentették, hogy a húsárakat csupán a közönség iránt érzett meleg rokonszenvből nem szállítják le, mert a közel jövőben ugyanis áremelésre kerülne a dolog s ők nem akarják a közönséget az árhullámzás kellemtelenségeinek kiténni.

Az a megható figyelmesség, mely ebből a tényből kiárad, arra indította lapunk egyik barátját, hogy személyesen behozza szerkesztőségünkbe egy udvariassági alapon megírt regényét, amelyből a szerencsétlen író a következő részleteket olvasta fel:

A gróf hajadonfővel rohant ki a havas éjszakába, mivel tudta, hogy visszatérése alkalmából amúgy is le kell tennie cilinderét. A gróf azonban udvarias ember volt, aki mindig kitüntető figyelemmel vette körül saját fejét s így nem akarta a tar koponyát a cilinderhullámnak esélyeinek kiténni. Természetes, hogy a gróf súlyos tüdőbajt kapott a fején s a gyorsan előhívott orvosi segély már csak a beállott agylágyulást konstatálhatta. A szobaforgó agy olyan lágy volt, mint egy nemeslelkű matróna szíve. Érthető tehát, hogy a gróf egyszerre meghalt. Miközben azonban a meghalással foglalkozott, egyszerre rettentő gondolat ütött tanyát koponyájában, amelyben annál könnyebben lehetett tanyát ütni, mert a koponya teljesen üres volt.

A nevezetes gondolat abban csucsosodott ki, hogy meghalni teljesen fölösleges, mert az ember amúgy is feltámad s így az önmaga iránt érzett tapintat nem engedi meg, hogy az élettani változásokkal járó megrázkódtatásoknak kitegye magát az ember. A gróf ezen az alapon tényleg életben is maradt volna, de ekkor eszébe jutott, hogy a tapintat ezt sem engedi meg. Mert teljesen fölösleges élni, mikor az embernek amúgy is meg kell halnia. Már pedig a legnagyobb tapintatlanság, ha az ember nem hal meg s ezzel kiteszi magát azoknak a kellemtelenségeknek, melyek a későbbi elhatározással járnak.

A gróf ennek folytán a legkínosabb zavarban volt. A tapintatoság nem engedte, hogy kiránduljon a másvilágra, viszont azonban az önmaga iránt való udvariasság megtiltotta, hogy életét tovább folytassa. A gróf érezte, hogy mindenteléken inkorrektséget követ el s az a gondolat, hogy őt, a becsületbíró-sági előnököt, tapintat dolgában a legutolsó aradi mészáros is lefőzi, határozottan fájt neki.

A gróf fájdalmai nőttön-nőttek, úgy, hogy kénytelen volt egész nap fehérkeresztes sósborzeszt inni, amely szer tudvalevőleg minden fájdalom ellen használ. Ezuttal azonban ez a szer is csütörtököt mondott, úgy, hogy a gróf kénytelen volt *Andrássy* Gyula grófhhoz fordulni, aki tudvalevőleg a legbönyolultabb ügyeket is korrektül el tudja intézni. *Andrássy* Gyulának az volt a véleménye, hogy az ügyet becsületbíró-ság elé kell terjeszteni. Ez meg is történt.

A becsületbíró-ság úgy határozott, hogy a gróf mindenteléken inkorrektséget követett el s legjobban teszi, ha ezután fölbéli magát. A gróf azonban nem tehetett eleget a becsületbíró-ság határozatának, mert ez esetben meg kellett volna halnia. Ehelyett érzékeny bucsut vett nejétől, kocsiba szállt és kiadta az utasítást:

— A Lipótmezőre!

Lapunk barátja ezután kijelentette, hogy vége az első fejezetnek és hozzáfogott a második fejezet

felolvasásához. A rosszindulatú merénylet azonban igen sajtáságos hatást tett. Szerkesztőségünk atlé-tája röviden megragadta lapunk barátját és felemlerte mint egy mészáros a húsárakat. Azután pedig — éppen ellentétben a mészárosokkal, — a lépcsőn egy hatalmas rugással *leszálította*.

A regény folytatását ennek folytán nem közöl-
hejük. —zab

Az elnökválság. Megvan a formula.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A tegnapi izgalmas nap után a mai elég csendesnek volt mondható. A nyugalom azonban csak látszólagos, az elnökválság nincs elsimitva, sem elintézve. Mindenki tudja és érzi, hogy a mai parlamentáris helyzet tarthatatlan. A képviselőház, illetve annak tulnyomó többsége teljes ellentétben áll a Ház elnökével és az az üres kompromisszum, amelyet ma a külső viszonyok nyomása alatt kötöttek, nem tarthat sokáig. Justh is jól tudja ezt és egyelőre csak várakozó álláspontot foglal el, megvárja, vajjon folytatódna-e a parlamentben azon neveltlenségek és izléstelenségek, amelyeknek éle ellene irányul és amelyek a mai ülést valósággal dominálták. Holnap kezdi meg azonkívül Justh a békéltetési tárgyalásokat a horvátokkal és ezek eredményétől teszi függővé, hogy lemond-e, vagy sem. Az elnökválság tehát nem szűnt meg, csupán el van napolva.

Az elnöki formula.

A képviselőház mai ülése előtt az elnöki szobában tanácskozás volt, amelyen az elnökökön kívül Wekerle és Kossuth miniszterek is résztvettek. A tanácskozás után rögtön híre ment, hogy az elnökválság megszűnt, amennyiben a kérdést úgy oldották meg, hogy a házszabályokat mindegyik elnök úgy értelmezi, mint azt eddig tette.

Rakovszky és Návay tehát ezentul sem engedik meg, hogy a házszabályokhoz horvátul lehessen beszélni, míg Justh adandó alkalommal a Házat, mint a házszabályok legfőbb őrét fogja erre nézve megkérdezni. A Ház tulnyomó többsége tudvalelőleg Rakovszky és Návay álláspontján van. A helyzet tehát most az, hogy az elnökválság egyelőre megszűnt és hogy Justh a horvátokkal tárgyalni fog a békés megegyezés érdekében.

Az elnökválság.

Az elnökválság réme még mindig fenyeget. Justhnak elhatározott szándéka, hogy a legelső következő házszabályvita alatt nyilatkozatot tesz és kijelenti, hogy az alelnökök eljárását dezavualni nem akarja, inkább lemond elnöki méltóságáról. A baloldal mai tüntetése Justh elnöklése ellen azt bizonyítja, hogy a Ház nagy többsége a házszabályok kezelése terén az alelnökök mellett foglal állást. Ha tehát a horvátok obstrukciója folyamán a Ház továbbra is az elnök ellen fordul, Justhnak vagy alá kellene magát vetni a Ház felfogásának, vagy le kellene vonnia a konzekvenciákat. Valószínű, hogy az utóbbi eset fog bekövetkezni.

Mindinkább megerősödik az a felfogás, hogy Justh távozni fog állásából,

sőt kilép a függetlenségi pártból is. Utóda gyanánt az elnökségben ma Tóth János kultuszminiszteri államtitkár, Holló Lajost és Batthyány Tivadar gróft emlegették.

A horvát béketárgyalások.

A horvátokkal való béketárgyalásokról ma alig beszéltek. A horvátok csupán maguk között tanácskoztak. Annyi kiszivárgott, hogy Justh javaslata az, hogy az összes vitás kérdéseket a regnikoláris bizottság elé utasítsák. A horvátok ezt hajlandók is volnának elfogadni. Justh holnap d. e. kilenc órára a képviselőházba kéri Medakovicz Bogdánt, a horvát koalíció elnökét, hogy vele a béke módozatai felől tárgyalásba bocsátkozzék. Justh ugyanilyen nyilatkozott, hogy nem bizik a békében, csak a nyugodt parlamenti tárgyalás lehetőségéről kíván tanácskozni.

Justh, Rakovszky és Josipovich

Érdekes beszélgetés folyt le a Ház folyosóján Rakovszky és Josipovich Imre horvát miniszter között. Egy képviselőkből álló nagyobb csoport előtt Kmety Károly azt fejtette Rakovszkynak, hogy Justh módszere sokkal jobb, mint a két alelnöké, mert az ő elnöklése alatt nincs házszabályvita, nincsenek névszerinti szavazások, hanem minden rendben történik.

Rakovszky azt válaszolta, hogy majd elvállik, melyik eljárás célszerűbb. Az ő meggyőződése szerint a horvátokkal szemben csak az erőszak használ.

Szász József közbeszól:

— Nincs igazad kegyelmes uram, nem lehet Perczel politikáját igazolni.

Rakovszky valamit válaszolt és e pillanatban lépett a beszélgetőkhöz Josipovich horvát miniszter.

— Minden tekintetben helyeslem Justh álláspontját. Csak így lehet a kérdést megoldani. Nem lehet elképzelni olyan házszabálymódosítást, amely csak a horvátokat sújtsa. Ha a Ház Justhot helyes politikája miatt dezavualná, én is levonom a konzekvenciákat.

A precedens.

A koalíció uralomra jutása s a jelenlegi elnökség működése óta a képviselőház első házszabályvitája ez év június ötödikén volt Návay elnöklése alatt és ő ekkor eltűrte a horvát nyelvű felszólalást.

Egy hírlapíró megkérdezte Návayt, mi az oka annak, hogy a precedenssel szemben most ellenkező álláspontra helyezkedik.

Návay azt mondotta, hogy esze ágában sincs mostani eljárásából precedenst alkotni, csak arra a lehetetlen helyzetre gondolt, hogy a horvátok olyan nyelven beszélnek a házszabályokhoz, amelyet nem ért. Sajnálja, hogy differenciák merültek fel az elnök és az alelnökök között. Eltökélt szándéka, hogy lemond, ha ezzel elejét veszi a bonyodalmaknak. A hiba ott van, hogy a horvát unionista párt letört és a horvát koalíció jutott többségre. Csoválkoztam is azon, hogy az unionisták bukásán magyar politikusok örvendeni tudnak.

Hajszja Justh ellen.

A Justh elleni mai demonstráció után a kormány bizalmasai arról beszélgettek, hogy Justhnak megüzenik utazzék el, vagy tegyen bármit, de holnap semmi

esetre se elnököljön, mert a függetlenségek Návay és Rakovszky elnöklését óhajtják, hogy a horvát obstrukciónak már holnap véget vethessenek. Justhnak ugyanis többen tuitára adták, hogy ha holnap elnököl, ellene fognak támadni.

Rakovszky és Návay alelnökök ismételtén kijelentették, hogy a béke érdekében készek lemondani.

Benkő Róza végrendelete

Kié az örökség?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A fővárosban a rendőri felügyelet alatt álló nyilvános házak között Benkő Rózának volt a leghírhedtebb. A ház még a hatvanas években egy Schwarz Laura nevű asszony alapította s az ő neve, mint széles körben elismert firma alatt folytatta az üzletet Benkő Róza, amikor azt évekkel ezelőtt magához váltotta. Benkő Róza 1903. szeptember 19-én hirtelen meghalt s mintegy 300.000 koronára rugó vagyont hagyott hátra, amely végrendelet híján oldalági rokonait illette volna. Ez nagy csalódás volt azokra, akik bizonyos vonatkozásban állottak az asszonynyal s arra számítottak, hogy tekintélyes vagyonát, ha nem is egészen, de részben ők fogják örökölni.

Az elhunytak régebben hosszú időn át szerelmi viszonya volt egy Blau Adolf nevű földmívelővel; ennek a Blaunak egy másik viszonyból származó törvénytelen gyermeke volt, a kiskorú Stekmann Rózsó. Ezt a gyermeket Benkő Róza nagyon megszerette, magához vette és gyakran említette, hogy gondoskodni fog róla.

A temetésre eljött Budapestre Benkő Rózának egyik sógora, — elhunyt fivérének felesége — Erdős Kálmánné, az egyedüli rokon, akivel Benkő Róza az utolsó években egyáltalán érintkezett. Erdős Kálmánné éppen azért, mert Benkő Róza hozzá vonzódott, azt hitte, hogy a nagy vagyont ő fogja örökölni. Ebben a hiedelmében megerősítették őt a Benkő Róza környezetében élt személyek is. Erdősné a jogtanácsosához fordult, aki azt tanácsolta neki, hogy igyekezzék az oldalrokonokkal megállapodásra jutni, nehogy pereskedésnek tegye ki magát. Ennek folytán Erdősné Esztergomba utazott s ott közjegyző előtt egyezséget kötött Benkő oldalrokonjaival, a Szvoboda családdal, hogy ő a néhai Benkő Róza hagyatékára vonatkozó igényeknek teljes kiegyenlítésül elfogadja az egyötöd részét az örökségnek.

Az egyezés már meg volt kötve, amikor a szívre lépett egy Förster Ferencné nevű asszony, aki mint varrónő bejáratos volt Benkő Rózához. Försterné jelentkezett Erdős Kálmánnénál s azt mondta, hogy az elhunyt szobeli végrendelettel neki (Erdősnének) testálla egész vagyonát. Tanuk erre ő, a férje, ennek édesanyja, Förster Béláné és egy Szabó Ilka nevű leány. Erdősné kérésére, ennek jogtanácsosa, Vaisz Sándor dr. ügyvéd 1908. évi október 24-én az irodájában meghallgatta a most említett tanukat s ezek Vaisz dr. két alkalmazottja jelenlétében újra kijelentették, hogy Benkő Róza előtűk szobeli végrendelettel úgy intézkedett, hogy egész vagyonát Erdős Kálmánné örökölje. Vaisz Sándor dr. gyanusnak találta a tanuk viselkedését s azzal bocsátotta el őket, hogy vallomásuk szobeli végrendelet bizonyítására nem alkalmas.

Försterné és társai ezek után fölkeresték a már előbb említett Blau Adolfot, Benkő Róza

egykori bizalmasát s azt mondták neki, hogy Benkő Róza egész vagyonát reá és törvénytelen fiára, *Stekmann* Rezsőre hagyta szóbeli végrendelettel. Blau elvitte a tanukat a járásbíróshoz, ahol azok megismételték a vallomásukat s arra esküt is tettek. A kihallgatásnál *Erdős Kálmán* képviselőjében jelen volt *Vaisz Sándor* dr. helyettese, *Weber Salamon* dr. ügyvéd is, aki meglepetve hallgatta, hogy ugyanazok a tanuk, akik pár nappal azelőtt *Erdős Kálmán* javára akartak vallani, most Blau és *Stekmann* Rezső javára tesznek vallomást.

It említi meg, hogy *Försterék Benkő Róza* egyik oldalági örökösét, *Neusiedler Károly* pryzonyi polgármestert és volt orsz. képviselőt is megkörnyékezték, de attól választ sem kaptak.

A sokféle vallomásnak az lett a vége, hogy az oldalrokonok megbízásából *Vaisz Sándor* dr. *Försterék* ellen fenyítő följelentést tett hamis tanuzásért. A sok kompromittáló bizonyíték alapján *Förster Ferencet*, *Förster Ferencné*t, *Förster Annát* és *Förster Bélánét* letartóztatták.

A budapesti büntetőtörvényszék egy hétig tartó tárgyalás után mind a négy vádlottat bizonyíték hiján fölmentette.

A kir. ügyész felbrazására a bonyolódott bűnpör a budapesti kir. ítélőtábla elé került, mely ma kezdte el a bűnpör tárgyalását. Ítélethozatalra csak a napokban kerül sor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: A bolond, operette. (Béret C.)
Csütörtök: Folt, amely tisztít, dráma. (Béret A.)
Péntek: A polgármester ur, vígjáték. (Béret B.)
Szombat: Hunyadi János, szimf. Bemutató előadás. (Béret C.)

Adler műkereskedő Aradon.

— Képiállítás a Központi Szállóban. —

Arad, november 19.

Adler László, az ismert fővárosi műkereskedő egy nagyobb képkollekcióval ma Aradra érkezett. Éveate megismétlődő művészeti esemény *Adler* aradi uja, mert minden látogatása alkalmával a legkiválóbb kvalitású festményeket hozza le s ami legfőbb érdeme, a képeket olyan olcsó árakon teszi hozzáférhetőkké, hogy a legszereényebb anyagi viszonyok között élő műbarát is megszerezhet belőlük néhányat lakása számára.

Adler különös súlyt helyez arra, hogy az ő árai ne tárlati, hanem műterem árak legyenek, s aki képet vesz tőle, az olyan áron jut e műtárgyakhoz, mintha magától a művészől vette volna egy atelier-látogatás alkalmával.

Adler jelenlegi kollekciója nívó tekintetében minden eddigit fölülmul, aminek illusztrálására elegendő felemlíteni azt, hogy az Aradra hozott gyűjteményben olyan nevek szerepelnek, mint *Margitay Tihamér*, *Bihary Sándor*, *Kaufmann Izidor*, *Pataky László*, *Mihalik Dániel*, *Edvi Ilés Aladár*, *Selányi Lajos*, *Kézdi-Kovács László*, *Éder Gyula*, *Berkes Antal*, *Pap Emil*, *Gergely Imre*, *Nagy Zsigmond*, *Jávor Pál*, *Németh Bertalan*, *Husza János*, *Egerváry Potemkin*, *Déry Béla*. Külföldiek közül *Barbarini*, *Ferrand*, *Schebek* stb.

A kollekció ötven darab festményből áll, amelyeknek, természetesen, mindegyike eredeti műdarab s közülük a legtöbb az utóbbi fővárosi nyilvános képtárlatokon volt kiállítva.

Adler László a Központi Szálló első emeletének 1. sz. szobájában helyezte el a maga intim kiállítását, ahol holnap reggeltől kezdve

már rendelkezésre áll a műpártoló közönségnek.

* *Legendák és mesék c'mű műbő*, melyet *Prapeliczay Eleőd* né irt, már a második kiadás fog december hó elején megjelenni. A díszes en kiállított mű a szerzőnél (Temesvár-Gyárváros, Uclutca 19) 2 koronáért megrendelhető.

A temesi harc.

Főispán az alispán ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

A temesvári és fővárosi lapokban egymásnak ellentmondó hírek jelennek meg már hetek óta a Temesvármegye kormányzatában beállott válság fölől.

Igy például a Magyarország — mely tegnap azt írta, hogy valótlank a Kabdebó lemondásáról terjesztett hírek — ma a következőket hozza:

Politikai körökben híre járt ma, hogy *Kabdebó Gergely*, Temesmegye főispánja, lemondott állásáról. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter tegnap fogadta a főispánt, ma pedig *Joanovich Sándor* alispánnal és *Sztojánovics Iván* báró országgyűlési képviselővel beszélgetett hosszasan.

A *Pester Lloyd* esti lapja szintén azt jelenti, hogy *Kabdebó* főispán tegnap beadta lemondását.

A *Pesti Hirlap* ezt írja:

Pénteken a képviselőház folyosóján megjelent *Kabdebó Gergely* temesi főispán és *Joanovich* temesi alispán, akik tudvalevőleg outhon nagy küzdelmet folytatnak egymással. Ugy ő, mint a temesmegyei képviselők az iránt folytatott tanácskozást *Andrássy Gyula* belügyminiszterrel, hogy az ügyet békés uton intézzék el.

A temesvári lapok közül a *Temesvári Zeitung* úgy van értesülve, hogy *Kabdebó* főispán nyugdíjaztatásáért folyamodott, a *Temesvári Hirlap* és a *Südungarische Reform* ellenben a leghatározottabban azt jelentik, hogy a hirlapoknak a főispán-válságra vonatkozó hírei a legfelháborítóbb badarságok, amelyekből egy szó sem igaz.

E zűrzavaros hírek tömkelegében valóban nagyon bajos eligazodni. Tény az, hogy a mult hét óta Temesvárott az a hír volt elterjedve, hogy *Kabdebó Gergely* főispán állása megrendült és ennek folytán szabadságra fog menni mindaddig, míg törvényerőre emelkedik az állami és törvényhatósági tisztviselők viszonyosságáról szóló törvény, a Temes vármegyében f. é. december hó 16 án megtartandó tisztujítás vezetésére pedig egy szomszédos vármegye főispánját fogja delegálni a belügyminiszter.

Kabdebó Gergely főispán a leghatározottabban megcáfolta e hireszteléseket, melyek — úgy látszik — ebben a formájukban nem bírtak alappal. Utobb azonban szerdán este felutazott Budapestre és csütörtökön délbén rendelkezésre bocsájtotta állását *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszternek, arra az esetre, ha a miniszter úgy találná, hogy ő utjában van Temes vármegyében a hazafias elemek békés együttműködésének.

Ugyancsak szerdán, még a délutáni gyorsvonattal, felutazott Budapestre *Ferenczy Sándor* vármegyei főjegyző, csütörtökön éjjel pedig *Joanovich Sándor* alispán. Mindhárman azóta Budapesten van-

nak, hol naponta tanácskozások folynak a temesmegyei kormányzatban ekként beállott válság dolgában. A tanácskozásokon részt vesznek *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter elnöklete alatt a temesmegyei öszs. orsz. képviselők, továbbá *Hajdu Frigyes* orsz. képviselő, *Sztojánovics György* br. és *Ambrózy Gyula* br.

A fennforgó kérdés megoldása természetesen igen nehéz, mert a tanácskozásokon résztvevő képviselők közül tudvalevőleg *Szivad Imre*, *Steiner Ferenc*, *Pescha Miklós*, *Philip János*, *Csepreghy István* a főispán pártján, míg ellenben *Sztojánovics Iván* báró, *Heinrich Antal*, *Dobroszláv Péter* és *Hajdu Frigyes* az alispán pártján vannak.

Hir szerint a főispán pártján levő országgyűlési képviselők azt kívánták, hogy ha *Kabdebó* főispán nyugdíjba megy, úgy távozzék a vármegyei tisztikar éléről *Joanovich Sándor* alispán is, illetve fogadja el a belügyminiszter által neki felajánlott állást. (A cigányügyek rendezésére kreálendő osztálytanácsosi állás, miniszteri tanácsosi cím és jellel s évi 4000 korona személyi pótlékkal.)

Joanovich Sándor alispán pártjának vezérei nem fogadták el ez ajánlatot, mert úgy tartják, hogy a mostani viszonyok közt *Joanovich* alispánnak feltétlenül meg kell maradnia állásában, legalább addig, míg a felízgatott kedélyek a vármegyében lecsillapulnak.

Az a kompromisszum-terv, hogy az alispán pártjából vétessék a főispán *Sztojánovics Iván* báró, vagy *Duka Géza* báró személyében és a főispán pártjából az alispán *Ferenczy Sándor* személyében, — szintén nem talált kölcsönös elfogadásra.

Ennélfogva *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter úgy döntött e kérdésben, hogy nyolc nap alatt bekövetkezik *Kabdebó Gergely* főispán fölmentése és az új főispán kinevezése, a vármegye közönsége pedig a tisztujításon szabadon válasszon a két alispánjelölt: *Joanovich* és *Ferenczy* között.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az „Asztalos Sándor Társaság” e hó 20 án szerdán este 8 órakor ülést tart a Kánya-főle színházi sörözőkban, melyre a tagokat ezuton is meghívja az elnökség.

HIREK.

Panamák a turfón.

Arad, november 19.

Azoknak a barátságos, beretvált képű uraknak, akik a lóversenytérnek egyik főre- eső, elzárt helyén ezekre menő fogadásokat kötnek dús gazdag passzionális sportmanokkal és sikkasztó pénztárnokokkal, az idei esztendő a szokottnál is dúsabb aratást hozott. A kékhasu ezer koronás bankjegyekből annyit seprtek be, hogy három mély nyílású bőrtáska sem volt nekik elég. És ebben a pompás, eredményteljes működésben, úgy mondják, egy előkelő osztrák mágán: *Trautmansdorff* Lajos gróf nyújtott nekik segítséget, aki nem csekély számu millióhoz még néhány csomó papírban kötöt harácolt össze. És téved, aki azt hiszi, hogy a szép szakállu gróf ezt a pompásan sikerült rablómanővert a huszadik századhoz illően előkelő észbeli kvalitáccal, avagy tulfinomult raffineriával irányította. A segítő eszköz egy egyszerű ló volt, egy kimondhatatlan

nevű paripa, amely abban különbözik társaitól, hogy lába valamivel könnyebben bírja a talajt és leginkább elsőnek szokott a célkarikák előtt elgaleppozni.

Ennek a Nugommoro nevű állatnak köszönhetik a jól táplált bookmakerek, hogy az idén dupla nyereséggel vonulnak vissza a gyepről. A dolog nagyon egyszerű. A naiv versenylátogatók, bizván a kitűnő mén képességében, talán zálogba tett tárgyaik árán is megfogadták egy nagyobb versenyre. A pompás versenyparipa azonban nem indult. Hogy mért nem, ez a kérdés eltörpül amellett a tény mellett, hogy a fogadók pénze a fogadási szabályok alapján elveszett.

Oh, a világért sincs szándékunkban meggyanúsítani Trautmansdorff grófot, a bécsi Jockey Club szeretetreméltó elnökét. Nem vádoljuk sem csalással, sem csalafintasággal. Csúpan megállapítjuk a rideg tény, amely abban kulminál, hogy a közönség még mindig nem ábrándult ki a nagy urak passzójából, sőt naivan és jéhszeműen viszi pénzét a „buki”-hoz. A hatóságok pedig, amelyeknek volna némi beleszólásuk a furcsa üzelmekbe, indoklatlanul hallgatnak, illetve azzal, hogy a fogadási szabályok megállapítása az autonómiával fe'rubázott lovaregylet hatáskörébe tartozik.

A játékszenvedély kiirtása, jól tudjuk, egyelőre lehetetlen. Az embereket ettől sem a kiömlő vér, sem a rápazarolt tita nem riasztja el. De ha mint szükséges rosszat el kell fogadnunk a bookmaker és totalizátor rendszert, legalább szorítanák korlátok közé ezt. Ha az elvakult fogadók mindenképen a versenytéren akarják hagyni fogukat, ám jó, ez ellen senki sem emelhet óvást. Azt azonban mégis csak el lehetne érni, hogy ezek a szerencsétlen emberek ne legyenek teljesen és minden esetben kiszolgáltatva a kapzsi könyveseknek. Ha már a fogadásokat nem, legalább az előre fogadásokat kellene be'iltani. Ezen a réven sok száz-ezer korona maradna a játékszenvedélyűktől elvakított szerencsétlenek zsebében.

— **Botrány a Reichsrathban.** Bécsből táviratozzák: A Reichsrath mai ülésén nagy botrány történt. Ma mutatkozott be először *Ebenhoch*, az új földmívelésügyi miniszter, aki a keresztényszocialista párt-hoz tartozik. A szociálisták felhasználták az alkalmat ellenszenvük kinyilatkoztatására és Ebenhochot beszéde alatt gunyos közbekiáltásokkal és becsmérlő megjegyzésekkel illették. A keresztényszocialisták zajosan tüntettek Ebenhoch mellett és összeveszttek a szociálistákkal. Az ifju csehek vezére *Stranzky* dr., továbbá *Hancu* és *Bulin* dr. ma a kiegyezés miatt az ifju csehek pártjából kiléptek. A párt ugyanis támogatja a kormányt e kérdésben, ők pedig kijelentették, hogy a kiegyezés ellen fognak küzdeni.

— **Rotschild Adolfné meghalt.** *Genf*-ből táviratozzák: Özv. báró *Rotschild* Adolfné tegnap 78 éves korában a genfi fő mellett levő birtokán meghalt. Az elhunyt báróné *Rotschild* Anzelm Mayer bárónak volt a legidősebb leánya s évtizedek óta lakott a birtokán levő gyönyörű villájában. Erzsébet királynénak annak idején barátságával tüntette ki és genfi tartózkodása alatt gyakran felkereste.

— **Hlinka felolvasása Bécsben.** *Bécs*-ből jelentik: *Hlinka* András, az ismert pánszláv rózsahegy-i plébános ma óriási érdeklődés mellett a magyarországi tótok helyzetéről felolvasást tartott. A nagy részben papokból álló közönség a felolvasást nagy tetszéssel fogadta. Hlinka kijelen-

tette, hogy ő nem izgat a magyar állam ellen, elítéltetését igazságtalannak tartja, de azért a jövő héten Vácra utazik és megkezdi fogházbüntetését.

— **A sóhiány.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Farkasházy* Zsigmond ma a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez interpellációt jegyzett be a vagonhiány és az ezzel összefüggésben álló sóhiány tárgyában. Az interpellációt csak holnap fogja elmondani.

— **Erzsébet napja Bécsben.** *Bécs*-ből táviratozzák: Boldogult Erzsébet császárné és királyné mai névnapja alkalmából ma délelőtt a kapucinusok templomában, valamint az udvari és az augusztinusok templomában ünnepies gyászmisét tartottak. A többi bécsi templomokban is ünnepies miséket mondtak a királyné emlékeztére.

— **A Kölcsey-egyesület választmánya** pénteken, november hó 22-ikén délután 6 órakor a *Weitzer* János-utcai polgári iskola tanácstermében ülést fog tartani. Az elnökség beszámol majd mindarról, ami az egyesület életében az októberi közgyűlés óta történt és a választmány megállapítja a második felolvasás idejét és tárgyait.

— **Tüntetés az élelmiszerek drágasága miatt.** *Prágából* jelentik: A napokban Csehország több városában, az élelmicikkek árának emelkedése miatt nagy tüntetések voltak. Több városban népgyűlést tartottak e tárgyban és a kormány sürgős beavatkozását követelik.

— **Az elhagyott Kossuth.** *Kovács* Rozika egy tizennyolcforintos szakácsné. Még 3 forint vasorapénzt is kap. De ez nem fontos. Az se, hogy mit főz. A felemelő és magasztos, hogy kinek főz Rozika? Ő a nemzet gyomrának gondviselője: a Kossuth Ferenc szakácsnéja. Ez ma a legfontosabb állás Magyarországon. O excellenciája ugyanis gyenge gyomru ember. A klegyezést, a kvótát, és egyéb súlyos, veszedelmes dolgokat bevenni, csak kipróbált 67-es gyomor bírja. Es egyszer bajba került Kossuth Ferenc. A pártból, a kormánypártból egymásután ugrottak ki a legfinomabb legények, hogy úgy mondjuk a legények virága nem tér be eztán este a Royalba. Usse a kő! — mondta Ferenc, a háznépem kitart mellettem, Pista és Rozika elnem hagy. Ujra tévedett a kegyelmes ur. A hütlenség ragadós, mint a folyékony gummi. Pista, amint már olvashatták, szakított a Burger lánnnyal és megnősült. Oh! És Rozika? Ma cipelte Ujváry József államvasuti szolgát, a függetlenségi párt volt érdemes szolgáját, az oltár elé. Kossuth két titkára volt a násznagy, akik hej, még e pillanatban legényemberek. De holnap? Ki tudja, mit rejt méhében a jövőndő? Mi lesz a nemzet gyomrával? Ki főz Kossuth Ferencnek? Mindenki elhagyja, mindenki otthagyja szegénykét. És éppen most ugrik el a szakácsnéja, amikor gyengébb a gyomra, mint valaha.

— **A kivándorlás ellen.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Andrássy* Gyula belügyminiszter a *Cunard* hajóársaság összes kivándorlási meghatalmazottjait rendeletileg felmentette állásuktól. A kivándorlók szállítására engedellel bíró társaságnak eddig tizennégy meghatalmazottja működött. A belügyminiszter rendelete következtében ezen állások most megszűnnek. *Andrássy* csak arra adott engedelmet, hogy a *Cunard* társaság magyarországi helyettese, az *Adria* hajóársaság egyes helyeken fióktelepet létesíthessen.

— **Levágta a felesége orrát.** Nem mindennapi eset foglalkoztatja jelenleg a tomesvári rendőrséget. Arról van szó, hogy egy ember afőlötti elkeseredésében, hogy nem tudott munkához jutni, leharapta a felesége orrát. *Guti* Sándor iparossegéd néhány héttel ezelőtt feltűnően szép fiatal feleségével *Aradról* ment Te-

mesvárra, hogy ott munkát keressen. Munkát azonban nem talált sehol, úgy, hogy *Guti*ékra hamarosan rossz napok következtek. Eladták, zálogba tették mindenüket s tegnap már odáig jutottak, hogy nem volt mit enniük. *Guti* ekkor arra akarta rábeszélni a feleségét, hogy *bocsássa druba a szépségét*, menjen ki az utcára pénzt keresni, hiszen ugyis csak úgy boldulnak utána az emberek, — de az asszony felháborodva utasította vissza férje gyalázatos kívánságát és sirva feküdt le az ágyába. Hamarosan el is aludt. *Guti*t azonban nem hagyta aludni az éhség. Elkezdett dühöngeni, szitkozódni s mikor felesége nem reflektált a szidalmakra, dühében kést ragadott s azzal levágta a felesége orrát. Az asszony jajgatására a szomszédok orvosért futottak, de már hiába: a szépséges, fitos orrocaska ott feküdt elfehéredve a földön. A sebet *Frank* János dr. kerületi orvos kötözte be. A brutális *Guti* ellen felesége ma reggel feljelentést tett a rendőrségen.

— **A formosai vérfürdő.** *Londonból* táviratozzák: *Tokió*-ból jelentik, hogy *Formosa* szigeten egy japán szolgálatban álló kínai csapat fellázadt. Miután hatvannárom japánt lemészároltak, — közülük több rendőrtisztviselőt, számos asszonyt és gyermeket — elmenekültek a sziget egyik lakatlan vidékére.

Ujabb *tokiói* távirat jelenti, hogy a lázadás senkit sem lepett meg. *Formosa* kínai lakossága kezdettől ellenséges szemmel nézte a japánokat. A hetvenes években a vihar egy japán hajót vetett *Formosa* partjára s a szigetlakók a hajó egész legénységét lemészárolták. A japánok ezt fegyveres erővel megtorolták és *Parkes* angol követ közbenjárása nélkül kétségtelenül kitört volna a háború Kína és Japán között. Az 1895-ben megkötött *simonoseki* béke véget vetett a kina-japáni háborúnak s akkor került *Formosa* japán kézre. A japánok ismételtén jutottak azon kényszerhelyzetbe, hogy felkeléseket elfojtsanak és leverjenek. A legtöbb bajt a volt kormányzó lázítása okozta, ki a szigetet köztársasággá deklarálta. Ezt a lázadást csak 1895. év végén sikerült leverni, a *feketezadszólók* legyőzése után. A következő évben azonban ujából kitört a lázadás, de azt már hamarabb sikerült elfojtani.

— **Kócián aradi áldozatai.** A kihágási bíróság furcsa ügyben ítélkezett tegnap. A terheltek könnyű erkölcsű hölgyek voltak, akik a rendőrség szigorú parancsa ellenére, elmerészkedtek *Kócián* Jánoszláv hagedűművész egyik hangversenyére. Valószínűleg művészi érzékük vezérelte őket oda, ám a rendőrség nem respektálta a zene iránti hajlandóságukat, hanem „kihágásért” 50—50 korona pénzbüntetésre ítélte a leányokat, akik elkeseredetten fogadták az ítéletet, amely ellen felebbezést jelentettek be.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Budapesti tudósítónk jelenti: A basaréti ut árkában ma délelben egy 35 évesnek látszó, url külsejű ember főbe lőtte magát. Mire a mentők megérkeztek, meghalt. Az öngyilkos zsebeit átkutatták, de semminemű levelet, vagy egyéb igazolványt nem találtak nála és ennek folytán kiléte nem volt megállapítható. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **Lövöldöző festőművész.** Megírtuk néhány nappal ezelőtt, hogy az egész országban keresik azt a háromkerektű autóbilt, melyen egy fekete szakállas ur ült, ki revolverével rálőtt *Galambos* község közelében egy parasztra, ki nem akart kocsiával az autóbilt elől kitérni, de helyette a paraszt fiát találta el, ki karján könnyen megsebesült. Az akkort nyert tudósítások szerint a fekete szakállas, ki magát a pa-

rasztok előtt Zichy Aladár gróf miniszternek mondotta, Galambos községben megállt a paplak előtt és pénzt kínált a papnak, ha a sebesültet elhallgattatja és segítségére lesz, hogy a dolog ki ne tudódjék. Azóta a nyomozás kiderítette, hogy a lövöldöző alminiszter Pállya Celesztin Ujpesten lakó festőművész, ki ma egy fővárosi lapot felkért az alábbi sorok közlésére:

Tisztelt szerkesztő ur!

Az én automobil-kalandom elferdítve és eltorzítva került a hírlapok ujdonságai közé. Ezelőtt két héttel Zalamegyében jártam háromkerekű motorommal, vásári és népeleti motumokat kerestem szerte-széjjel. Nagykanizsa közelében az országúton az én gépemtől megvadult egy parasztember lova, jöllehet 50–60 lépésnyi távolságban megállottam előtte. Ezután kétfelől is rámtámadtak az emberek s még egy már elhaladt szekér is visszafordult s lövészekkel, vendégfakkal felfegyverkezve sűrű káromkodások között, hogy agyonütnek, indultak ellenem. Én a gépem mögé állottam s midőn az egyik támadó átkozódva le akart ütni, revolveremet mutattam neki; mikor pedig már 2–3 lépésnyire közeledett, kis Fiaubert revolveremet elsütöttem. Ezután békén hagytak távozni. Nem tudtam, megsértette-e az én lövésem a támadót, ki a lövés után megállott s azt mondta:

— Menjen az ur!

Nem igaz, hogy én akár papnak, akár másnak pénzt ígértem volna a hallgatásért. Nincs nekem arra való pénzem. Teljestisztelettel Pállya Celesztin.

— Pálffy Imre betegsége. Az aradi bírósági tisztviselői karnak egy régi, köztiszteletben álló tagja, Pálffy Imre, nagybeteg. Az öreg hivatalnok régóta szívbajos, de most betegsége olyan stádiumba lépett, hogy orvosa kevés reményt fűz felgyógyulásához.

— Kardpárbaj. Temesvárról jelentik: Jakabffy Pál temesvári királyi ítélőtáblai titkárság Zecha Frigyes földbirtokos, ma délelőtt az Arany Oroszlán-szálló nagytermében, egy magánügyből kifolyólag kardpárbajt vívtak, melynél Jakabffy a jobb karján jelentéktelenül megsebesült. A párbajnál Jakabffy segédei Wildburg báró és Schwarz főhadnagyok, Zecha segédei pedig Vásáry és Bélig főhadnagyok voltak. Párbaj után a felek nem békültek ki.

— Megyebizottsági tagválasztások. Békéscsabáról jelentik: A ma lefolyt megyebizottsági tagválasztásokon négy körlet közül háromban a parasztpárt győzött.

Szarvasról jelentik: Az itteni megyebizottsági tagválasztásokon a függetlenségi párt összes jelöljei bejutottak.

Békésgyuláról jelentik: A megyebizottsági tagválasztásokon a függetlenségi párt hivatalos listája győzött.

— A montenegrói összeesküvés. Cetinjből táviratozzák: Valótlanok egyes külföldi lapoknak ama Belgrádból származó hírei, hogy a montenegrói bombamerénnyel kapcsolatban tömeges letartóztatások történnek és hogy az ellenzék legkiválóbb tagjait fogságra vetik. Csúpan néhány jelentéktelen egyént, akiket az az gyanúsítanak, hogy tudtak a merényletről, tartóztattak le. Ezeket is nemsokára valószínűleg szabadlábra fogják helyezni, miután a főbűnösök nincsenek az országban. A kormány nem tett különleges intézkedéseket. Az egész országban nyugalom uralkodik.

— Benoid-gázvilágítás Kisjenőn. Kisjenő község lakosságának az az óhaja, hogy a községet benoid-gázzal világítsák, a megvalósulás stádiumába lépett. A főhercegi uradalom ugyanis a világítás költségeire tízezer koronát jegyzett és így a pénzügyi akadályok elhárultak.

— Oroszországi zavargások. Kievből táviratozzák, hogy az ottani egyetemen újból nagy tüntetések voltak. A diákok az egyetem épületében gyűlést hívtak össze, amelyen tiltakozásukat fejezték ki a kormány erőszakos politikája ellen. A rendőrség behatolt a gyűlésterembe, ahol nagy verekedés támadt. Kétszáz egyetemi hallgatót letartóztattak.

— Korcsma és a szatócsüzet. A belügyminiszter kimondta, hogy korcsmaszerű italmérés szatócsüzetrel egy helyiségben nem gyakorolható. Budapest székesfővárost kivéve szatócsüzetlőt vagy más kereskedéstől ajtóval elválasztott külön helyiség korcsmaul szolgálhat, de az italmérési üzletnek az utcára külön kijáratának kell lenni.

— Kinevezés. Varjassy Lajos polgármester Brassay Ernő másodosztályú adótitkárát első osztályú adótitkárrá nevezte ki.

— A főszolgabíró ígérete. Egyik zalamegyeli olvasónk írja, hogy járásában most volt a pótsorozás s ezuttal is csak igen kevés alkalmas legényt fedezett föl a sorozó-bizottság. A komisszió elnöke beüzusan odafordul a járás főszolgabírójához:

— Főbíró ur, ebben az esztendőben ugyancsak silány emberanyag került ki az ön járásából.

A főszolgabíró zavarodottan mosolygott:

— Órnagy ur! Várjon csak, amíg husz évig itt leszek a járásban...

— Szódavizgyárosok legelőnyösebben szerzik be szénsavszükségletüket a kartellen kívüli Muschong buziasfürdői szénsavműveknél, melyek a világhírű buziasfürdői forrásokból szállítják a természetes, vegyileg legtisztább folyékony szénsavat, mely a szódadüveg fejét egyáltalán nem fogja, miáltal a gyáros tetemes megtakarítást ér el. Nagyobb szükségletnek mielőbbi fedezését ajánljuk, mivel a nagyszámu megrendelések a beérkezés sorrendjében eszközölteknak.

— Elveszett óralánc. Az alábbi sorok közlésére kérték fel lapunkat: Elveszett egy csekély értékű, de tulajdonosának kedves emlékü, fekete és fehér gyöngyből készült s három csüngővel ellátott női óralánc. A megtaláló jutalomban részesül, ha a láncot átadja az Aradi Közlöny kiadói hivatalában.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weiszal. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ A szobaur. Budapesti tudósítónk jelenti: Amikor egy évvel ezelőtt a fővárosba került Mészáros Róza cselédleány, szép volt, üde és kíváncsú. Az első helyén roppant szigorúan bánt vele az urnöje s a szegény leánynak e miatt nagyon szomorú volt az élete. Szinte jól esett neki, amikor a szobaur, Sz. mérnök vigasztalta és jól bánt vele. A szobaur azután elcsábította a leányt, aki február 6-án egy leánygyermeknek adott életet. A szobaur akkor már Isten tudja hol járt. Talán már el is felejtette a kis szerelmi kalandot. A szerencsétlen leány kétségbeesésében megfojtotta a csecsemőt, de bűnére rájöttek. A bíróság ma, figyelembe véve az enyhítő körülményeket, a fiatal anyát gyermekölés címén egy havi fogházra ítélte el.

§ A lift áldozata. Temesvár-ról jelentik: Mayer Emil Vilmos dr. újvidéki illetőségű magyar kir. posta- és táviratfogalmazó gyakornok ez év szeptember másodikán Fengler Károlyné nevű ismerőse társaságában érkezett és — miként már több ízben közöltük — a belvárosi Koronaherceg-szállóban szállt meg. Hivatalos ügyben Orsovára akart utazni, ahová áthelyezték. Az említett napon délelőtt Mayer és társnője a szálloda télikertjében ebédeltek, ahonnan egy óra tájban távoztak és a liften fel akartak menni a másodemeleti szobájukba. A liftes, Schönbberger Nándor, nem volt jelen, mire Bottlik István ezáledal bérszolga — bár nem értett a lift kezeléséhez — magához véve

a kulcsokat, Mayer Emil dr. és társnőjét fel szállította a második emeletre. Itt megérkezve, Mayer Emil dr. kiszállt a liftből és követni akarta őt Fengler Károlyné is. Ebben a pillanatban azonban a lift tovább indult a harmadik emelet felé, amire Mayer Emil dr. vissza akarta tartani a gépet és belekapaszkodott a felvonógép aljába. A lift magával ragadta Mayert, aki fejét a gép falához ütve, eszméletét veszítette és a következő pillanatban lezuhant a két emeletnyi magasságból a kövezetre, ahol szörnyet halt. A megindított nyomozat kiderítette, hogy a halálos szerencsétlenségért egyedül Bottlik István bérszolga felelős, akinek járatlansága és mulasztása okozta a szerencsétlenséget. Neki nem lett volna szabad a liftet mozgásba hozni, mert a kezeléshez nem értett, de meg is volt tiltva, hogy a géphez más nyuljon, mint maga a liftes. A kir. ügyészség vádat emelt ezért Bottlik István battonyai születésű, 24 éves bérszolga ellen a btkv. 290. §-ába ütköző gondatlanságból okozott emberölés vétségé miatt és ma ítélte ez ügyben a törvényszék. A tárgyaláson, — amely közel egy órán át tartott, — vádlott mulasztása valóban beigazolást nyert; a bizonyítási eljárás adatai amellest szólottak, hogy vádlott vétke gondatlansága okozta a katasztrófát, amiért is a törvényszék Bottlik Istvánt egy havi fogházra ítélte. Az ítéletbe felek mindannyian belenyugodtak és így az jogerőre emelkedett.

§ Megszüntetett eljárás Borlodán György járásbírói irodatisztet feljelentette közszend elleni kihágás miatt Muntyán Vikenti, Dobró Pál szolgálatában álló kanász. Az aradi királyi járásbíró ma tárgyalta az ügyet, melynek előzményei a következők: Borlodán György a nyáron, kukoricatöréskor elakarta szállítani földjéről a kukoricáját, de Muntyán Vikenti kanász gazdájának, Dobró Pálnak meghagyására újat állította és lerakatta a kukoricát, mit Borlodán János tartozása fejében lefoglalt. Ekkor Muntyán feljelentése szerint Borlodán György revolvert szegzett mellé, hogy utat engedjen neki. Az aradi kir. járásbíró ma kihallgatta a bejelentett tiz tacut, kik valamennyien azt vallották, hogy Borlodán György nem fogott revolvert a kanászra. Erre az ügyész elejtette a vádat.

§ Incidens egy tárgyaláson. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Karácsonyi Aladár volt aradi hírlapíró, a kolozsvári Ujság munkatársa, támadó cikket írt Tutsek Sándor országgyűlési képviselő ellen, aki sajtópórt indított a cikk írója ellen. A mai tárgyaláson a vádlott egy izléstelen megjegyzése annyira felfelingerelte Tutsek képviselőt, hogy posztonnal fenyegette meg Karácsonyit. Az elnök a tárgyalást néhány percre kénytelen volt felfüggeszteni, majd megbírságotla hevessegeért a képviselőt. A vádlottat különben becsületsértésért 100 korona fő- és 40 korona mellékbüntetésre ítélték.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Kínálat győnge, vételkedv jó. Elkelt 30,000 mmásza 15 fillérrel magasabb áron. Amerika 1% magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	6 órai sárlat
Buza áprilisra . . .	13.06—13.07	13.16—13.17
Zab áprilisra . . .	8.70—8.71	8.73—8.74
Rozs áprilisra . . .	12.14—12.15	12.22—12.23
Tengeri májusra . . .	7.88—7.89	7.72—7.73

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény 626 25
Magyar hitelrészvény 738 75
Oestrák-magyar államvasúti részvény 655.—

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítása. —

Uj-Arad, november 19.

A hideg időjárás kedvezőtlen hatással van a mezőgazdasági állapotra.

Félős, hogy az amugy is gyengén álló vetéseket hótakaró nélkül a hirtelen fagy tönkre teszi.

A gabonafizet a fenti körülmény folytán rendkívül szilárd.

A mai piacon elkelt:

1400 mm. buza 11 90—12—

1200 mm. új tengeri 6 10—6 20

Névleges jegyzés:

Rozs 9 80—9 90

Zab 7 40—7 50

Árpa 7 20—7 30

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Szerdán, 1907. évi november hó 20-án:

A bolond.

Mese 3 felvonásban. Malonyai Derső elbeszéléséből írta: Rákosi Jenő. Zenéjét szerzte: Szabados Béla.

SZEMÉLYEK:

Deli, urfi	Ladislai J.	Böngér	Delli Lajos.
Pimpó	Leővei Leo.	Csudamér	Horti Sándor.
Piroska	Kun Irén.	Dirigó	Szathmári A.
Kékike	Zalai Margit.	Bimbó	Hunyadi J.
Fehérke	Harmath J.	Bimbilla	Kállai Jolán.
Ellák	Faludi K.	Egy asszony	Szathmáriné.

Készlet a 7 és 8 órák között.

Szőlőoltványok.

Fajtisza riparia porta is alanyon oltott, elsőrendű, dugyókértezű bor- és csemegefajú 2690

fás-oltványokat

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

A Bőr- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő sikerrel használható vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és közsóvesénél, az urolitózisnál, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Kapható minden gyógyszertárban vagy a Bonyhádi Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Ruda utca 1. sz.

1108

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 19 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 124—126 fillérig; fiatal közép páronként 241—320 kilogrammig terjedő súlyban 127—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 29—31 fillérig. Szorbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. A hízott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— November 19. —

Fehér Kereszt-szálloda. Penj László földbírtokos és neje Hátszeg. — Kepes László dr. vezér törzsorvos Budapest. — Pászty Kálmán huszárezredes Szeged. — Königsdörfer Ottó dr. ügyvédjelölt Ujvidék. — Keszler Gyula százados Fehértelmon. — Fischer János borkereskedő Reichenau. — Friedrich Károly kereskedő Keszthely. — Hamsea Ágoston püspökhelyettes Bodrog. — Lukovitz Odón birtokos Homonna. — Blum Lipót kereskedő és nővére Bécs. — Szives Endre igazgató Sopron. — Sass Viktor bányagazgató Resica. — Szőke Antalné mérnök neje és leánya Oravica. — Czövek Rezső szobrász Budapest. — Losonczy Jenő szobrász Budapest. — Matuska Lajos erdőmester Anina. — Glauber Sándor vendéglős Szeged. — Puskás Antal vendéglős Szeged. — Farkas Jenő hivatalnok Szeged. — Prager József igazgató Grác. — Harmat Sándor ügyvédjelölt Baja. — Horvát Kálmán gazdálkodó és neje H.-M.-Vasárhegy. — Barát József tisztviselő és neje Gyulafehérvár. — Mészáros Sándor lelkész Nagyvárad. — Molnár József lelkész Nagyvárad. — German Iván gazdatiszt és neje Szeged. — Reisz Simon kereskedő Buziás. — Kertész Károly kereskedő Buziás. — Neuberger Manó bérli Buziás. — Freund I. gazdálkodó Lugos. — Pajor Sándor mérnök Petrozsény. — Lengyel Imre és neje Kecskemét. — Herczföld Károly utazó Budapest. — Blau D. utazó Budapest. — Jung Lipót utazó Budapest. — Steiner Herman utazó Budapest. — Künstler Izó utazó Budapest. — Neuman Sándor utazó Budapest. — Schön Dávid utazó Budapest. — Bonitzer Alfréd utazó Bécs. — Veisz Odón utazó Bécs. — Bechter György utazó Bécs. — Kerekes József utazó Bécs. — Langfelder Jakab utazó Zsolna.

Központi szálloda. Krausz Vilmos igazgató Bécs. — Röder Ottó bányagazgató Nánica. — Jékay Alajos huszárezredes Cegléd. — Dárdai Ede igazgató Budapest. — Miklos Jenő igazgató Budapest. — Schinagel József birtokos Krakó. — Homolay Agoston birtokos Nyírbátor. — Koronkay Zoltán birtokos Zurek. — Mladin Vazul ügyvéd N. Kanizsa. — Morvay Zoltán magánzó Hódmezővásárhely. — Neidenbauer Rezső közs. jegyző Cs. Simánd. — Lust Ferenc dr. orvos Cs. Simánd. — Gessler Hugó gyáros Nagykanizsa. — Miku Béla főmérnök Berzova. — Kemka Gyula főerdőmester Kaprióra. — Kertész Miklós mérnök Budapest. — Kohlman Artur m. hivatalnok Brün. — Ramanasch Antal magánzó Beregszász. — Munich Zoltán bíró N.-Káta. — Mukschitz Gyula utazó München. — Tarnovszky Emil utazó Bécs. — Rosenfeld Gábor utazó Bécs. — Herzog Frigyes utazó Bécs. — Prager Miksa utazó Bécs. — Wanler Miksa utazó Bécs. — Bányai Mihály utazó Budapest. — Békés Adolf utazó Budapest. — Engler Antal utazó Szabadka. — Porter Vilmos utazó Budapest. — Hirsch Jenő utazó Budapest. — Zador Vilmos utazó Budapest. — Noé Lipót utazó Bécs. — Langer Adolf utazó Bécs. — Törzs Armand utazó Bécs. — Adler László utazó Bécs. — Glück Gyula utazó Bécs. — Eehron József utazó Bécs. — Klein Dezső utazó Bécs. — Klein Ignác lókereskedő Arad.

Vass szálloda. Kasperek Gusztávné magánzó Brassó. — Koró Vilmos kereskedő Szeged. — Rozenstok M. utazó Budapest. — Lengyel Z. ügyvéd Pécska. — Jánosy János birtokos Józshely. — Hollaky A-né birtokos Józshely. — Weisz Pál kereskedő Budapest. — Herczog Géza keres-

kedő Budapest. — Schvimmer Pál kereskedő Battonya. — Farkas Béla utazó Budapest. — Löwenberg Sándor utazó Budapest. — Weisz Ignác utazó Budapest. — Schvartz Mór utazó Budapest. — Fischer Adolf ügynök Arad. — Skultéty József ügynök Szeged. — Domonkos Gizella feliró Szeged. — Sponát Albert utazó Budapest.

Huzás már 21. és 23-án.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1907. november 21. és 23-án kezdődő

XXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona
$\frac{1}{2}$ "	6.— "
$\frac{1}{4}$ "	3.— "
$\frac{1}{8}$ "	1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351 $\frac{4}{4}$	99358 $\frac{4}{4}$	99364 $\frac{4}{4}$	99375 $\frac{4}{4}$
11956 $\frac{8}{8}$	11975 $\frac{8}{8}$	36051 $\frac{8}{8}$	36060 $\frac{8}{8}$
36051 $\frac{8}{8}$	55801 $\frac{8}{8}$	55810 $\frac{8}{8}$	55824 $\frac{8}{8}$

Az 1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354 szám tizezer

míg 1907. április 4-én ugyanezen szám kétezer koronát nyertek. Ezekon kívül számos 2000 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Wallfisch Armin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2561

Helybeli és megyei telefonszám 129.

Huzás már 21. és 23-án.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusitunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Eddig az őszi szél fűtyült,

most már neki fűtyülnék, mert nincs az a hölgy, a ki ne tudná, hogy az őszi szél okozta szeplők rögtön eltűnnek, ha lofekvés előtt bemossa arcát az

Alföldi sósborszeszszel.

Ha szeplős az arca

Ha kiütéses az arca

Ha pörsenéses az arca

Ha mitesszeres az arca

Ha foltos az arca

Ha eccemás az arca

Ha hámlós az arca

Ha likacsos az arca

Ha durva az arca

Ha sebes az arca

Ha varas az arca

Ha májfoltos az arca

Ha zsiros az arca

Ha izzadt az arca

ugy használja este, reggel az

alföldi sósborszeszt

s nincs az a csodakréme, melyet felül nemu na.

Az Alföldi fehér keresztes sósborszesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár

Részv.-Társ. Kecskeméten

Ő császári és királyi fensége József főherceg kamarai szállítója.

 Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után.

Á r a k:

Óriási próbaüveg

csak 40 fillér.

Főraktár:

G. Földes Kelemen

gyógyszertárban

A r a d o n.

Csődtömegeladási hirdetmény.

Rácz József közadós, aradi fűszerkereskedő csődtömegéhez tartozó s a csődleltárban 1—382., 384—543. tételek alatt felvett 7579 kor. 85 fill. beszerzési árral bíró 5506 kor. 18 fill. becsértékű vegyes fűszerárak (fűszer, cukorka, tea, festék, kávé, fehér cukor, ásványvíz, olaj, zsiradék, palackborok, szeszestitok, likőrök, stb.), továbbá a leltár 503., 544—594. tételei alatt felvett 1244 kor. 70 fill. beszerzési 959 kor. 30 fill. becsértékű üzleti berendezési tárgyak a csődválasztmány határozata folytán ajánlati árverésen eladatnak.

Az ajánlatok alulírott csődtömeggondnoknál f. évi november hó 25-ik napján d. e 12 órájáig nyitandók be s annak benyújtásakor az árakra 550 kor. 62 fill., a felszerelés és berendezési tárgyakra 95 kor. 93 fill. készpénzben bánatpénzként lefizetendő.

Az ajánlatok felett a csődválasztmány f. é. november hó 25-ik napján d. u. 3 órakor dr. Müttler Izidor vál. elnök irodájában tartó dő ülésén fog határozni, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfoglalni, valamennyit visszautasítani, az árverést azonnal szóbeli eg folytatni, esetleg az ingókat más módon értékesíteni.

A vevő köteles a csődbírósági jóváhagyás napjától számított 24 óra alatt kezéhez a megígért vételárat és a vételári összeg után 1/1. fokú bélyegilletéket készpénzben hiánytalanul lefizetni s az összes megvett tárgyakat további 48 óra alatt átvenni és elszállítani, mert ha vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen, ha vevő a kikötött határidőben a vételárat kifizeti vagy az árukat átvenni és elszállítani elmulasztaná, úgy a bánatpénzének elvesztésén felül a megvett ingóságok a vevő kárára és veszélyére fognak értékesíteni.

A csődtömeg, a választmány, a tömeggondnok a leltározott árak, illetve ingóságok mennyisége, minősége és értéke tekintetében nem szavatol.

Arad, 1907. évi november hó 9 én.

Pénzes Ákos,

ügyvéd, mint vb. Rácz József csődtömeggondnoka (Arad, Árpád-ter 3.)

2752

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

318

Tyúkszemétől

mindenkéi megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatá által. — Ára egy doboznak 70 fillér.

„NEVER”

amerikai gummikülönlegesség, a létezhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-ter 12. sz. 2. emeleti szobában.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy intelligens

kisasszony francia születésű, kitűnő bizonyítványokkal, nagyobb gyermekek mellé állást keres. Megkeresések a kiadóhivatalba „Francia kisasszony” címezendő. 2747

Egy jó karban lévő

üzletberendezés fűszer-, rőfös és rövidáru állványokkal eladó Schreiber Hermannál, Ménesen. 2746

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárusít **Ingyen I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Új könyvek

50–90%-os alkalmi áreszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izó** könyvkereskedése Arad. 1921

Lakást

keresek, három szobásat azonnali átvételre. Cím a kiadóban. 2753

Butorok eladók!

Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Gyermekek mellé

ajánlkozik fiatal leány. Címe a kiadóban. 2755

Egy teljesen jó karban lévő

pedálos cimbalom és hegedű jutányos áron eladó. Kazinczy-utca 11. szám alatt. 2748

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, rugganta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbélyegzőket, dombornyomó sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Durabell-festék minden színben.)

Készíték:

monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket, zászló-szegeket, irás vésést és minden e szakmába vágó munkát 2749

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.
vésnök.

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, késmű, rövidáru és fehérnemű üzlete a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg út II. szám (Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, triko ingek és nadrágok, sapkák, keztük, harisnyák, cipők, gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb. 2552

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gázyárban leegotett

valódi Auerek raktára.

(Drbja 60 III.)

Üveghegerek, ernyők, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 963

Földes Kálemen

orvosi labororiuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huygkőképződmények, nemmi szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövettani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért. 288

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

= SZÉNSAV-MŰVEK =

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsvat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata: „Szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%. A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál
Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sürgőnyozim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. 8907

Mozdonyvezető

ügyes, józan, aki már erdei iparvas-
utnál működött,

azonnali belépésre kerestetik.

Teljesen felszerelt ajánlatok fizetési
igények megjelölésével

Eissler J. és Testvérei

gőzfűrészek gondnokságának

BATTA, (Krassó-Szörény-megye)
küldendők. 2754

Új cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Batthyány-utca 32. szám alatt** egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyisint a javítások pontosan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel 2724

Márton György,

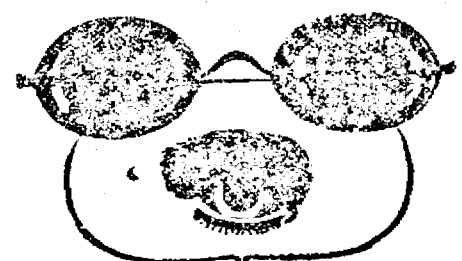
cipész.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad Andrassy-lár és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülömbözőbb kiváltságban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany ezüst nickel és tekenőboka csont keretekben legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Gurahoncz községben,

78. szám alatt, a plachoz közel fekvő

korcsma

és melléképületei

1908. január 1 étől kezdődőleg három egymásután következő évre

bérbe fognak adatni.

Érdeklődőkkel a feltételek írásban közöltetnek. 2727

Gróf Zselenski erdőkezelősége

Zimbró, u. p. Gurahoncz.

Feltűnő ujdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzac egyszer veszi és többé mast nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.